

EUGLENA

PB-PP1B-37037
BELGIE(N)-BELGIQUE

JAAR 44
GANG 44
NR. 1

Algemeentoor GENTY, v. P. 602287 • ISSN 0772-7895 • V.U.: Vezale Cannoot, Kortrijksepoortstraat 122, 9000 Gent

HERFEST 2023

DRIEMAANDELIJKS NATIONAAL TIJDSCHRIFT VAN JNM

EUGLENA

HERFST 2023

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen tussen 7 en 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen trekken we het hele jaar door de mooiste natuurgebieden in en laten we ons betoveren door de zotste waarnemingen. We nemen zelf een zaag of schop in de hand en maken ruimte voor natuur. Bovendien gaan we op een duurzame en milieuvriendelijke manier door het leven en proberen we anderen daar ook warm voor te maken. En tijdens de zomermaanden? Dan kan je tijdens één van onze veertig zomerkampen in binnen- en buitenland dagenlang genieten met vrienden in de natuur. Kom zelf op ontdekking bij één van onze vijftig afdelingen in Vlaanderen en Brussel.

LID WORDEN EN BLIJVEN

We vinden het belangrijk dat iedereen met interesse voor natuur en milieu bij JNM terecht kan. Daarom kan je kiezen uit drie verschillende lidgeldtarieven. Het standaardtarief is 26 euro. Als je JNM wat meer wil steunen, kan je kiezen voor het verhoogd tarief van 32,5 euro. Als je het financieel moeilijker hebt, dan kies je het verlaagd tarief van 5 euro. Voor steunleden is het standaardtarief 30 euro. Er is ook een verlaagd tarief van 24 euro (je krijgt ook een abonnement op Euglena). Voor instellingen, bibliotheken, scholen... kan je lid worden voor 40 euro (je krijgt een abonnement op Euglena + Kikker).

CONTACTEER ONS

Op lokaal niveau zetten honderden vrijwilligers zich in om JNM'ers van 40 afdelingen uren speelplezier te bezorgen. Vul je gemeente in bovenaan op jnm.be en je komt terecht op de contactpagina van jouw afdeling.

DE EUGLENA

Euglena is het driemaandelijks nationale tijdschrift van JNM. De artikels en foto's worden gemaakt door onze vrijwilligers. Dank aan alle schrijvers en fotografen! Vragen? Inzendingen? Eén adres: euglena@jnm.be

Werkten mee aan dit nummer: Yolán Bosteels, Marie Decreton, Emma De Backer, Eva Beyens, Kristiaan Proesmans, Raf Vanisterbecq, Oliver Mechthold, Loes Breeckelmans, Elke Govaert, Lore Bonte, Bavo Josephy, Kate Bekaert, Nel Top, Myriam Dumortier, Rohan Meerhaeghe, Een anonieme oude sok, Jef Hendrix, Kato Van Bostraeten, Nicolaas Van der Burght, Melina en Elias, Emma en Jan, Cédéric en Linde, Mieke en Kevin, Dorien en Hannelore, Jan en Linde, Julie en Michiel, Riene en Jorik, Kobe en Meret

Vormgeving en illustraties: Marie Decreton

Foto's: uit het JNM-Archief, tenzij anders vermeld

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

Vlaanderen
verbeelding werkt

INHOUDSTAFEL

- 3 Voorwoord van een bovo
- 4 Het ontstaan van JNM
- 8 JNM-afdelingen vandaag en hun ontstaan
- 10 JNM is ...

NATUURSTUDIE

- 11 Natuurstudie: een historische bijdrage

BEHEER

- 16 Natuurbeheer en de jeugdbonden, 80 jaar pionierswerk

MILIEU

- 22 Vijf grote milieuacties waarbij JNM het verschil maakte

40 JAAR JNM

- 25 40 jaar JNM-liefde
- 26 Kampen nu versus vroeger
- 28 JNM, het resultaat van veel beslissingen
- 38 Onze geschiedenis in logo's
- 42 Het Bondssec: een evolutie
- 46 In gesprek met Myriam Dumortier, de eerste vrouwelijke bondsvoorzitter van JNM
- 48 40 jaar JNM, klopt dat wel?
- 50 FAQ: oude sokken
- 52 Wat voor oude sok word jij?
- 58 Wanneer morgen de zon opkomt
- 60 Immaterieel erfgoed
- 62 WIN!

VOORWOORD VAN EEN BOVO

Dag liefste oude sokken en enthousiaste JNM'ers,

Ten tijde van de oprichting in 1983 bestond de JNM uit zes natuurstudie-werkgroepen, van een viezebeestjes-werkgroep tot een vogelwerkgroep, liefst met een eigen werking, kampen en/of projecten. Door het steeds lagere aantal natuurstudies/ vrijwilligers werd dit systeem onwerkbaar en sinds 2006 worden alle natuurstudie-werkgroepen overkoepeld door één werkgroep, de 'natuurstudiewerkgroep', of NWG. Pas in 2018 werden de zes werkgroepen binnen de huidige natuurstudiewerkgroep officieel afgeschaft, maar in werkelijkheid waren ze al langer dood. De laatste jaren verdween het grootste deel van de resterende natuurstudiekenners uit de JNM. Het natuurstudiegehalte, ooit één van de belangrijkste pijlers van de JNM, is bijgevolg niet meer wat het ooit was. Echter, wat ik hier kom vertellen is geen slecht nieuws. De laatste jaren is de NWG uitgegroeid tot een ploeg die gericht is op natuureducatie en een op afdelingsondersteuning binnen de JNM. Hiermee draagt de NWG meer dan ooit bij aan de maatschappelijke bewustwording rond belangrijke concepten zoals stikstofdepositie, ecosysteemdiensten

DOOR DE COMBINATIE VAN INHOUD EN PLEZIER DIE JNM BIEDT, ZAL DE JEUGDBOND ALTIJD UNIEK BLIJVEN

en klimaatverandering. De recent (intern) uitgebrachte JNM-veldgids is daar het beste bewijs van. Het mag voor oude sokken misschien niet altijd duidelijk zijn, maar wees gerust, de NWG is nog zeer levend! Andere pijlers van de JNM hebben een minder turbulente geschiedenis achter de rug. De beheerwerkgroep is al sinds 1979 in belangrijke mate verantwoordelijk voor het beheer van de Sint-Pietersberg (nabij Maastricht), maar ook in Cassenbroek en de Zegge is de JNM nu al decennia een stabiele beheerpartner. De milieuwerkgroep is nog steeds een mobiliserende kracht binnen JNM en de jongerenwerking van de jeugdbond draait professioneler dan ooit. Intussen is er ook een inclusieploeg die streeft naar een meer toegankelijke en inclusieve jeugdbond. JNM biedt voor bepaalde groepen excentrieke mensen al lang een warm thuis, maar gelukkig is dat voor de inclusieploeg niet voldoende en wordt er nu gepoogd om voor nog meer groepen een warme veilige haven te zijn. Door de combinatie van inhoud en plezier die JNM biedt, zal de jeugdbond altijd uniek blijven en dat maakt ons een zeer waardevolle organisatie binnen het Vlaamse jeugdwerk. Bedankt voor jullie jarenlange engagementen en tot snel op Nazo40!

Groetjes Yolán, en mede-bovo's Raf en ?

© Dries Vandenberghe

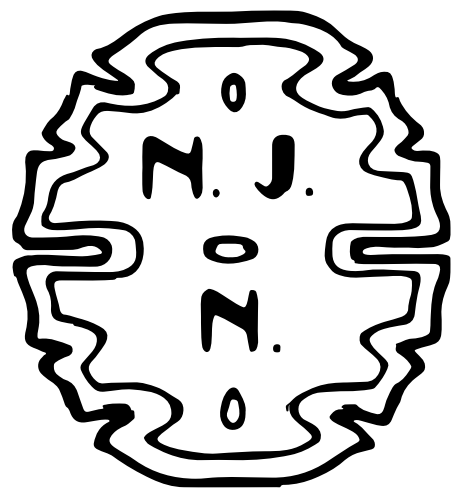
HET ONTSTAAN VAN JNM

We kennen allemaal onze geliefde jeugdbeweging, onze JNM. Maar wat kwam er voor JNM? Hoe zijn we ontstaan en wat heeft geleid tot onze oprichting? Ik heb het hier even voor jullie op een rijtje gezet.

BEGIN 20STE EEUW

De Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie (BJN) vond zijn oorsprong bij de **Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN)**, die al in 1920 werd opgericht als samenwerking tussen natuurhistorische verenigingen in Groningen, Zwolle, Amsterdam en Den Haag.

Na de tweede wereldoorlog ontstond bij NJN de behoefte aan buitenlandse contacten. Er kwamen gesprekken op gang over het oprichten van NJN-afdelingen op Belgische bodem.

12 FEBRUARI 1933

Een hechte groep vogelaars richt **De Wielewaal** op in Antwerpen. De Wielewaal was een Vlaamse natuurvereniging met de focus op natuureducatie, bescherming van vogels en hun leefgebieden, en natuurstudie en -beleving, onder andere aan de hand van activiteiten.

1939

Er zijn al actieve NJN'ers in Gent, maar die werden tijdens de oorlog al snel verboden door de Duitse bezetter

1949

In Gent doet de NJN een poging tot herrijzen, zonder veel succes. Kort daarna **ontstaat in Antwerpen een actieve NJN-afdeling** met de kern rond het atheneum in Deurne. Na een jaar valt de afdeling in Antwerpen echter weer stil doordat de leden gingen studeren in Gent.

14 MAART 1953

De Wielewaal wordt een **VZW** en duikt op in het Belgisch Staatsblad. Dat geeft hun als organisatie de mogelijkheid om vogelreservaten te verwerven en beheren.

22 MAART 1954

Er wordt een nieuwe poging ondernomen om een Antwerpse NJN afdeling te stichten. Deze keer is er een stabielere kern en houden ze stand. Na 1954 volgt een bescheiden maar constante groei van NJN-afdelingen in België.

DOOR Marie Decreton

1956

De International Youth Federation (IYF) wordt opgericht. Dat is een internationale jongerenorganisatie die zich inzet voor natuurstudie en natuurbehoud. De NJN oefent druk uit op de Belgische NJN-afdelingen om een zelfstandige jeugdbond te vormen, los van de Nederlandse. Op die manier zouden ze niet 1 maar 2 zetels hebben in de IYF en hoopten ze zo meer invloed te hebben.

1957

Op 15 september wordt een 2de Antwerpse afdeling gesticht. Deze nieuwe afdeling krijgt de zeer originele naam 'Antwerpen II'. Een paar maand later, op 27 december, volgt de officiële stichting van NJN-afdeling Gent, gevolgd door Brugge, Diest, Sint-Niklaas en Mechelen, al leefden deze afdelingen niet allemaal even lang.

1958

De NJN besliste dat afdeling Antwerpen vanaf nu verslag moest uitbrengen over haar inspanningen om een zelfstandige organisatie te worden. Wanneer zij die inspanningen onvoldoende achtte, kon de AV beslissen om de Belgen hun NJN-lidmaatschap te ontzeggen. **De oprichting van een Belgische jeugdbond was dus niet langer vrijblijvend.**

1959

In 1959 werd de **BJN statutair opgericht.** Veel van de waarden en normen werden overgenomen van de NJN. Er werd veel vegetarisch gegeten en de organisatie werd volledig geleid voor en door jongeren tot 23 jaar. Naast natuurstudie waren volksdansen en zingen populaire activiteiten. Anders dan in andere Belgische jeugdbewegingen waren jongens en meisjes niet gescheiden, maar namen ze deel aan dezelfde activiteiten en kampen.

1960

Op 1 januari werd BJV afdeling Brugge opgericht. Datzelfde jaar organiseerden zij **het allereerste werkkamp** in de

Blankaart in Diksmuide (voor ons sinds deze zomer geen onbekende plek meer ;)). In de jaren '60 stijgt het ledenaantal van de BJV naar ongeveer 300. Rond 1965 ontstaat er bij de leden interesse in natuurbescherming. De jongeren zetten in op boomplantaties en acties tegen vogelvangst.

1967

Tijdens de zomer van 1967 nemen enkele Wielewalers het initiatief om een afzonderlijke jongerenwerking op

te richten. Op 11 november is het zover, de **Wielewaal-jeugdafdeling (WJA) wordt gesticht.** De jongerenvereniging bleef gevestigd in het Wielewaal-hoofdkwartier in Turnhout en ook hun administratie liep via hun volwassen tegenhanger.

1970

Na de schipbreuk voor de kust van Cornwall die voor tienduizenden stookolieslachtoffers zorgde, ontstond er een soort algemene 'groene bewustwording', zeker bij de jongeren, en dus ook bij de jongerenorganisaties. Milieu wordt een belangrijk thema. In de Kortrijksepoortstraat in Gent wordt het Bondssecretariaat van de BJV opgestart. Toen nog zonder winkel, maar die werd later toegevoegd. Bij de jongerenafdeling van de Wielewaal wordt een fusie met BJV een eerste keer aangehaald. Op dat moment is dat immers nog niet mogelijk omdat een fusie met BJV een definitieve breuk met de Wielewaal zou betekenen. Daar was WJA financieel, administratief en psychologisch nog niet klaar voor. Aan hun succes ligt het echter niet. Het ledenaantal van WJA stijgt op een paar jaar tijd van 600 naar 1280 leden, verspreid over 38 afdelingen.

1972

Op 13 mei verandert de WJA van naam naar **'Natuur 2000 Wielewaaljongeren'**. In een poging om behoudsgezinde en progressieve jongeren achter één vlag te laten verder bestaan. Op 1 september verhuist hun ledenadministratie en de financiële administratie van het Wielewaalhuis in Turnhout naar de Bervoetstraat in Antwerpen

WIST JE DAT...

door Emma De Backer

door Oliver Mechthold

40 jaar JNM betekent ook: 40 jaar straffe stoten en verhalen. Want laat ons eerlijk zijn, we konden er wat van! Een beetje snuisteren in het JNM-archief leverde ons het volgende op...

1973

Op het BJV-congres van 1973 wordt de **BJN omgevormd tot een VZW.** Hierdoor werd de algemene vergadering (AV) automatisch het hoogste beslissingsorgaan. Voordat BJV een VZW werd, was het een feitelijke vereniging. Dat houdt in dat elk lid verantwoordelijk is voor eigen acties binnen de bond, maar ook dat ieder lid verantwoordelijkheid draagt voor elk ander lid binnen de bond. Op 4 mei worden de statuten van deze nieuwe VZW voorgelegd in de publicatie van het Belgisch Staatsblad.

Statuten? Wat zijn dat? Statuten zijn de grondregels van een vereniging. Daarin wordt beschreven wat de plichten, maar ook de rechten zijn van de leden en van de raad van bestuur. De statuten weerspiegelen de wil en richting van de vereniging.

Na de naamsverandering en een on succesvolle poging tot verzoening binnen de **WJA splitsen ze in Natuur2000 (N2000) en Wielewaaljongeren (WJ).** Er waren te veel schermutselingen en te veel meningsverschillen. Voortaan zou N2000 er zijn voor behoudsgezinde jongeren en WJ voor de progressievere jongeren. Vanaf dat moment zijn er in Vlaanderen drie jeugdbonden actief.

APRIL 1973

Het tijdschrift Euglena valt in de bus bij de gewone leden van BJN, WJ en N2000. De drie jeugdbonden willen samenwerken en dit collectieve tijdschrift is daar het bewijs van.

Na enkele uitgaven verdwijnt de Euglena in 1974 echter weer van het toneel.

1977

WJ-afdeling Schelde-Leie experimenteert met een **piep-werking** voor kinderen. Na twee jaar telde deze groep al 70 piepers. Andere afdelingen volgen hun voorbeeld en dat leidt uiteindelijk tot een nationale piep-werking.

1981

Marc Pallemarts (oud N2000'er en toenmalig voorzitter van de IYF) en Jan Van den Berghe (die zowel in de WJ als in de BJN zijn sporen had nagelaten) kwamen met een nieuw initiatief om de krachten van de drie jeugdbonden te verenigen, met het oog op een volledige fusie in de toekomst. Bij WJ was er een gebrek aan financiële en materiele middelen. Bij BJN heerste er verloedering, een laag ledenaantal en een problematische financiële toestand. Een samenwerking zou voor alle partijen geen slecht idee zijn. N2000 keek de kat uit de boom, ze wilden wel samenwerken, maar een fusie leek voor hun niet haalbaar. Die samenwerking kreeg vorm in dingen als de Milieuwerkgroep waarbij de drie bonden samenwerkten.

Op het WJ-congres in 1981 aan het Zilvermeer in Mol kwam de fusie

uitgebreid aan bod. De voornaamste bezwaren waren de samenwerking met de Wielewaal en de overlappende WJ- en BJN-afdelingen in Kortrijk en Hasselt. Op het WJ-congres en het BJN-congres wordt beslist dat beide jeugdbonden het komende werkjaar zouden samenwerken alsof ze al gefusioneerd waren (in nationale activiteiten, hoofdbestuur, werkgroepen en publicaties). Dit om de grootste fouten te kunnen wegwerken tegen de fusie in 1983. Dé testcase hiervoor waren de zomerkampen in 1982.

1982

In het 4e WJ-bestuursbericht van 1982, dat voor het eerst ook aan het BJN-Hoofdbestuur en het bestuur van de Wielewaal werd bezorgd, stonden volgende voordelen in verband met de fusie opgelijst:

- 1: Het Gezamenlijke ledenaantal zou toenemen (WJ 1600, BJN 400) met directe financiële verbetering als gevolg
- 2: Er waren met uitzondering van Kortrijk, Gent en Hasselt geen geografische overlappingsen
- 3: Beide jeugdbonden waren gericht op jongeren tussen 12 en 25, maar waar de gemiddelde leeftijd van de WJ nog maar net 18 was, was dat bij de BJN ver boven de 20. Ook was er in de WJ al een beloftevolle piepwerking voor kinderen tussen de 8 en 12 jaar
- 4: Een fusie van de werkgroep-activiteiten zou de kracht ervan versterken
- 5: Een grotere en meer 'volwassen' jeugdbond zou voordelig zijn voor de nationale kaderwerking

In het najaar van 1982 wordt er hard geschreven aan en nagedacht over de statuten, het huishoudelijke reglement, de organisatie van de secretariaten in Turnhout en Gent, het nieuwe bondsbestuur, de MWG-basistekst en de afdelingswerking. Er zou geen nieuwe jeugdbond gecreëerd worden, een gemakkelijkere optie was het juridisch statuut van de BJN aanpassen en de WJ daarin opnemen.

De beide jeugdbonden (BJN en WJ) zijn het eens over het wat en hoe van de fusie. Wat nu nog restte was de goedkeuring van de Wielewaal. Op 13 maart moesten zij de jeugdbondfusie goedkeuren met een tweederdemeerderheid. Hun goedkeuring ging gepaard met het schrappen van de artikels over de

jeugdactiviteiten uit hun statuten. De dag na hun goedkeuring werd De Wielewaal 50 jaar en kregen ze de titel 'Koninklijke Vereniging voor Vogel- en Natuurstudie'.

EEN NIEUWE NAAM

Op het congres moest er nog een belangrijke beslissing genomen worden: de naam van de nieuwe jeugdbond. Na een tweede stemronde lagen 3 opties op tafel: 'Jeugdbond voor Ekologie' met 73 stemmen, 'Jeugd en Natuur' met 57 stemmen en onderaan met 24 stemmen 'Vlaamse Natuurjongeren'. De afkorting VNJ zou echter onaangenaam verward kunnen worden met het Vlaams Nationaal Jeugdverbond dus die optie werd geschrapt. Met beide opties trokken de WJ van hun congres in Assenede naar het BJN-congres in Geraardsbergen. Daar werden de twee namen echter snel afgekeurd. De BJN kwam met een eigen voorstel: de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming, of kortweg JNM. Na intern overleg was de WJ unaniem akkoord met de nieuwe naam, **onze JNM was geboren**.

16 APRIL 1983

Na jaren hard werken, slaan BJN en WJ de handen in elkaar op het stichtingscongres in Ukkel. De statuten van BJN worden herschreven en de Wielewaaljongeren werden erin opgenomen. Peter Delvaux werd op dat moment de allereerste BOVO van onze geliefde JNM. JNM kon beginnen aan de eerste levensjaren. De fusie inspireerde de volwassen organisaties Wielewaal en Natuurreservaten om in 2001 te fusioneren tot Natuurpunt.

Op lange termijn was de fusie zeker een goede zaak, maar vlak na het ontstaan was het toch even niet gemakkelijk. Er waren financiële en organisatorische problemen en de cultuurverschillen tussen de beide oorspronkelijke jeugdbonden waren ook duidelijk te voelen. Afdelingen hielden er mee op en het ledenaantal zakte naar een dieptepunt. Na een paar jaar vechten en hard werken kwam de JNM er toch weer bovenop en bereikte eind jaren '80 de kaap van 2000 leden.

JNM WINKEL

AL **40** JAAR MAKEN WE
TRUIEN ALSOF ZE VOOR
ONSZELF
ZOULDEN ZIJN

30€

JNM Winkel

Kortrijksepoortstraat 192 - 9000 Gent

Online: www.jnm.be/winkel

Dinsdag tot donderdag open van 14u tot 18u

Eerste zaterdag van de maand open van 10u tot 18u

JNM AFDELINGEN VANDAAG EN HUN ONTSTAAN

DOOR Emma De Backer

Sommige JNM-afdelingen zijn zo stokoud dat ze zelfs al voor de fusie bestonden. Dat wil zeggen dat er al een BJJ- of Wielewaaljongeren-afdeling bestond nog voor JNM bestond! Andere afdelingen zijn dan weer jonger en pas na de fusie ontstaan, dus na 1983.

Hoe oud is jouw afdeling? Check het hier! Inclusief een paar fun facts die je misschien nog niet wist....

JNM 'Brughe' isoleerde zich in de beginjaren van de rest van JNM. Zo gebruikten zij bijvoorbeeld lang niet de term ini, maar 'postpieper'

In alle bescheidenheid, dit kaartje is het resultaat van urenlang vrijwillig geploeter door het JNM-archief*. Dat wil zeggen dat er wel eens foutjes of onvolledigheden in kunnen geslopen zijn en we beschikken ook niet over alle data. Sommige afdelingen blijven dus -voorlopig- een mysterie... Weet jij meer dan ons? Geweldig, laat het ons zeker weten! Het archief zal u dankbaar zijn. Een 'shoutout' naar Jorn Vandevelde, die het grootste deel van de data al wist te verzamelen tijdens zijn jeugdige JNM-jaren. De lezer is u dankbaar!

Volgens ons archief begon de eerste BJJ-afdeling in Antwerpen. Zij is officieel 'de bomma' van de afdelingen! Door interne spanningen ontstond er in de jaren '60 zelfs (tijdelijk) een Antwerpen I, II en III. Tot ze het weer hadden bijgelegd. Nog een extra fun fact: Antwerpen leverde ook de eerste BJJ-voorzitter (Guido Van Steenbergen)

Als Antwerpen de bomma is van de afdelingen, dan is Taxandria (ofwel Turnhout) de bomma. De eerste Wielewaalafdeling vond daar haar oorsprong.

Binnen de Limburgkoepel zitten de afdelingen Lage Kempen, Midden- en Zuid-Limburg en Demervallei die elk hun eigen activiteiten organiseren en soms koepelactiviteiten. De koepel is vrij recent, maar de Limburgse afdelingen bestaan natuurlijk al langer. De oudste Limburgse afdeling dateert van 1958 (BJJ Midden-Limburg/Hasselt). Eén van de meest bruisende afdelingen in de beginjaren!

BJJ Kortrijk had aan de vooravond van de fusie in 1983 samen met de WJ de meeste leden (80 BJJ'ers en 40 WJ'en). Samen vormden ze de grootste afdeling.

JNM Onderstebovenshelde (OBS) is een fusie van Benedenshelde en Scheldeland in 2013

JNM Pajottenland splitste zich af van Noordwest-Brabant in 1986, was daarna eventjes dood, maar werd in 2005 gereanimeerd door leden van ZWB en Ni-Ger

JNM Brussel werd opgericht door bestuursleden van Noordwest-Brabant in 2013

De eerste piepactiviteiten zijn rond de jaren '70 ontstaan in de Wielewaal-afdeling van HZ en de BJJ-afdeling van Schelde-Leie (voorloper van Leievallei)

De BJJ-afdeling Ninove stierf alweer na één jaar, maar groeide 40 jaar later tot één van de grootste afdelingen van JNM

Afdelingen die voor de fusie een afdeling hadden in de Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie (BJJ) of de Wielewaaljongeren (WJ)

Afdelingen die na de fusie ontstonden

Kiemwerkingen, ofwel afdelingen die momenteel terug worden opgestart ('aanvragen' tot kiemwerkingen zitten hier ook in)

*Bronnen: het Jubileumboek van 50 jaar Jeugdbond, Jorn zijn excel, mondelinge info

In memoriam:
Een minuut stilte voor de gestorven JNM-afdelingen doorheen de jaren: Aa-beek, Alken, Fruitstreek, Hoge Kempen, Maasland, Markvallei, Middenkust, Moervallei, Noord-Limburg, Oostkust/Krabboen, Teutenland, Westkust, West-Limburg... Misschien zien zij in het 41e jaar van JNM wel terug het levenslicht?

Wist je dat...
... in 2005 en 2006 JNM samen met J&N (Jeunes et Nature, Waalse tegenhanger) kampen organiseerde in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om het hele gewest op sprinkhanen te inventariseren.
... het eerste werkkamp in De Blankaart was (waar congres nu was), omdat dat net opgekocht was en natuurbeheerwerken nodig waren.

JNM IS ...

DOOR Eva Beyens

JNM IS ...

Eerst klein (zijn).
Ravotten
In lekke katsjoe botten
Kikkers jagen
Jongens plagen
Vriendjes vermenigvuldigen
Door mond op mond reclame

JNM IS ...

De eerste nacht in een tent
De eerste keer groentjes
snijden
De eerste keer vingers snijden
Tic tacs tegen de traantjes
Leren dat hudo een plek is
geen persoon
Slaapverhaaltjes die niet uit
boeken komen
Enthousiasme niet in te tomen

JNM IS ...

Langzaam groter
Meer plantennamen leren dan
vergeten
Uit je slaapzak groeien
De eerste nacht onder de
sterren
De eerste kampcrush
Een vlinderkus is ook een kus
Leven voor de weekends
Zogezegd gaan logeren
Eerste pintje
Tweede pintje
Derde pintje
Eerste trein
Wakker op de eindhalte

JNM IS ...

Uit de kluiten
Sterke kluiten
Voorbeelden hebben
En leren zijn
Zelf EHBO
Oeps Tic Tacjes al op
Zelf foer
De truc met de vinger leren
Om de pot nooit af te moeten
wassen
Slaapverhaaltjes verzinnen
Kinderzieltjes winnen

JNM IS ...

Helaas ook uitgroeien
Als een teennagel
Maar dan omgekeerd

Ik ben in JNM gegroeid
En JNM is ...
Voor altijd in mij gegroeid

NATUURSTUDIE

EEN HISTORISCHE BIJDRAGE

DOOR Kristiaan Proesmans

Soit, nu ik zelf een oude sok ben, kan ik officieel zeggen dat alles vroeger beter was. JNM heeft heel wat verwezenlijkt. Maar het meest prominente aspect dat door de jaren heen heeft standgehouden, is toch wel de natuurstudie.

Je weet vast wel dat JNM een fusie is van de de BJJ (Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie) en de Wielewaaljongeren (WJ). Hoewel de 'M' pas echt in de verf kwam na de fusie, had de 'N' al een vaste plaats bij beide bewegingen. In de BJJ ontstonden de eerste werkgroepen in de jaren '60. Het was meteen een heel assortiment bestaande uit de vogelwerkgroep (VWG), plantenwerkgroep (PWG), zoogdierenwerkgroep (ZWG), insectenwerkgroep (IWG) en een strandwerkgroep (SWG). Toen hadden ze zelfs nog de gewoonte om jaarboeken te maken van binnengekomen waarnemingen. Het nadeel was dat de publicatie nogal vertraagd kon worden, dus dat stopte al snel. Eind jaren '70 gaven al

die werkgroepen hun eigen tijdschriften uit, want Nederlandstalige boeken en veldgidsen waren in die tijd nog niet vanzelfsprekend. Die artikelen waren dus vaak de enige bron van informatie, en essentieel voor het verspreiden van kennis. Later bleken deze tijdschriften dan ook van onschatbare waarde voor verspreidingsgegevens.

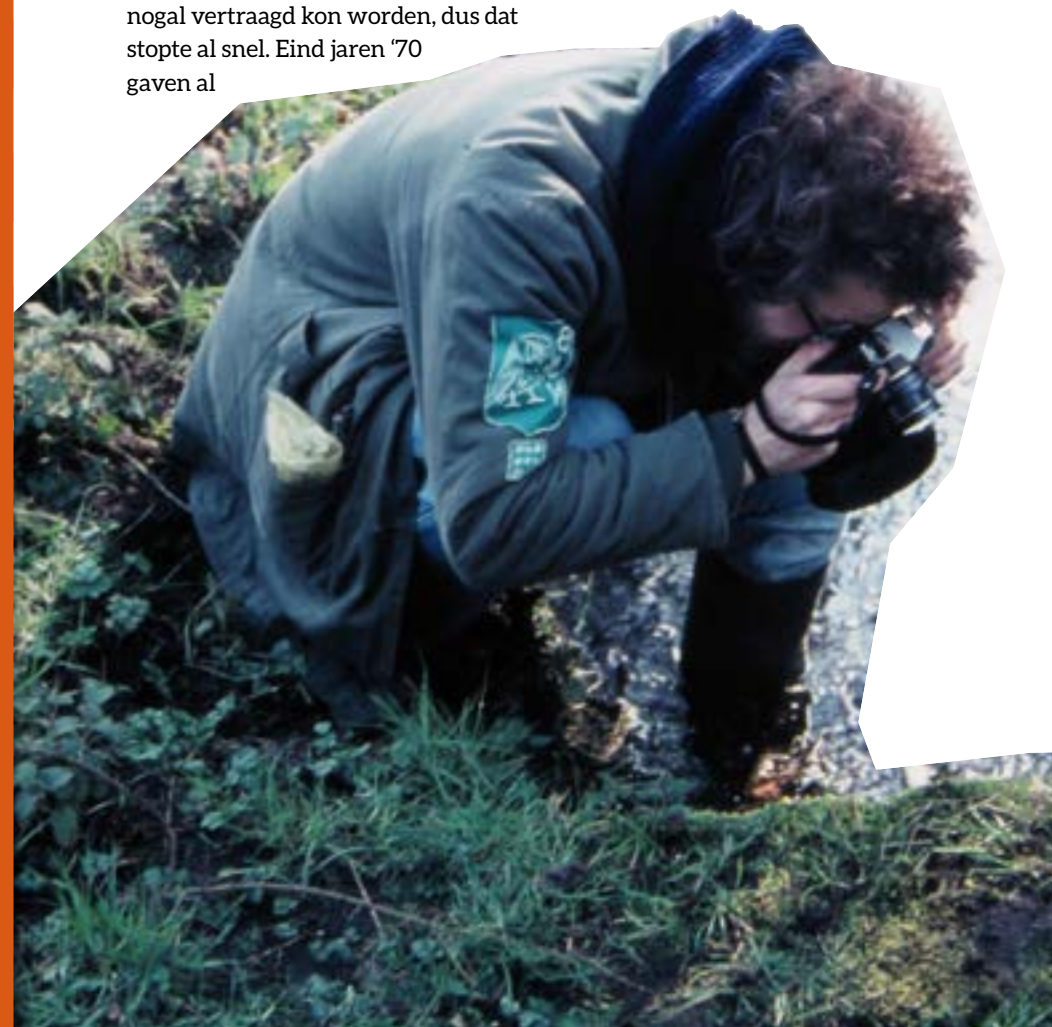
De Wielewaal-jeugdafdeling ontstond in 1967, nog helemaal gebonden aan de 'grote' Wielewaal. Maar het was een jeugdafdeling, die puberde, en zich wilde afzetten van zijn conservatieve moederafdeling, met een andere visie. Ze wilden niet enkel vogels bestuderen, niet enkel passief natuur bestuderen, ze wilden breder gaan. Het was ook tijd voor werkgroepen rond strand, vogels, planten, insecten, braakballen, natuurbescherming en milieubehoud, en kampen.

Disclaimer

Ja, ik weet dat ik in mijn vorige tekstje geschreven had dat het mijn laatste tekstje was voor de Euglena, in een onfortuinlijke poging om fan mailtjes te krijgen. Maar kijk, ze hadden iemand nodig voor een tekstje. Dan kan ik mijn rug toch niet keren naar mijn lieve JNMers

DE JNM BRENGT REDDING

Begin jaren '80, toen beide groepen problemen kenden, vonden ze elkaar. De Wielewaaljongeren kampten met te weinig middelen, sterke afhankelijkheid van de Wielewaal en interne ruzies tussen aanhangers van die-hard natuurstudie en voorstanders van een bredere kijk met aandacht voor milieubehoud. De BJJ had een teruglopend ledenaantal, sukkelende afdelingen en slechte financiën. Een fusie begon zich op te dringen: meer leden, betere financiën, een betere spreiding van afdelingen in Vlaanderen, en bovendien meer expertise in natuurstudie. De JNM was geboren! De inhoudelijke ploegen gingen verder. Ondanks de versterking bleef het moeilijk om elke groep levend te houden. Daarom kwam er verandering in 2002, tijdens de jaarlijkse motie tijd. Er werd beslist om alle werkgroepen te fuseren in een overkoepelende natuurstudiewerkgroep (NWG). Met deze fusie stopten de individuele tijdschriften en kwam er dat ene boekje, dat we vandaag kennen als de 'Bertram'. De daaropvolgende jaren had Euglena steeds meer moeite om inhoudelijke artikelen te vinden, iets wat ook gold voor de Bertram. In 2008 wilden ze daarom de natuurhistorische artikelen in de Euglena publiceren. Er kwam zelfs het idee om de Bertram te stoppen. Maar zover kwam het niet.

Nee, onze prachtige Bertram is nog steeds te lezen en leuke bijdragen zijn meer dan welkom: jnm.be/nl/bertram

DE PLOEGEN

De Plantenwerkgroep (PWG)

In 1964 zag de eerste BJN-werkgroep het licht, de Plantenwerkgroep (PWG). De oorzaak was een uit de hand gelopen kamp over korstmossen op populieren langs het Boudewijnkanaal. Uiteraard was er daarvoor al interesse, in 1960 nam de BJN deel aan een project over de bosanemoon. De werkgroep begon zeer ambitieus met een zeldzaamheidsonderzoekje, maar dat flopte, door het gebrek aan massale reacties. Enkele jaren later kwam poging twee. Ditmaal iets meer gericht. Het vernauwde het project tot muurvegetatie. Dit heeft 10 jaar aangehouden. De resultaten publiceerden ze in hun PWG tijdschrift, "het mededelingenblad"

Bij de Wielewaaljongeren, ontstond de PWG in de jaren '70. Deze groep hield zich voornamelijk bezig met verspreidingsonderzoek van planten, maar ook projecten rond waterplanten en watervervuiling kwamen aan bod. In 1976 werd de aandacht naar nationale projecten verminderd en ging het meer over

afdelingen ondersteunen. Maar ook bij hen slabakte de PWG.

Na de fusie herleefde de PWG. Ditmaal werden vooral de mossen cool. Bovendien kwam er een samenwerking met de SJOC-werkgroep van de NJN. Het resultaat was het boekje het 'uitloper-kruipnieuws'. Na wat vernieuwing kwam er in 1997 ook een heuse website van de PWG. Je kon er verslagen en aankondigingen en foto's van de PWG vinden. Ze waren vooruit op hun tijd, die PWG.

In de jaren 2000 begon er ook meer interesse te komen in paddenstoelen. Met onder andere een deelname aan het paddenstoelenproject van Natuurpunt.

De vogelwerkgroep (VWG)

Ook hier was er al vroeg interesse bij de BJN. In 1960 werd al deelgenomen aan fenologieprojecten* rond de gierzwaluw. Twee jaar later organiseerde de BJN een stookolieslachtoffertelling en publiceerde de resultaten in het jaarboek.

In 1965 kwam dan officieel de VWG. Vogels waren immers populair waardoor de BJN een broedplek voor vogel-trekonderzoek werd. Vogelfenologisch onderzoek gebeurde in samenwerking met Nederland, Duitsland, Denemarken en Zweden, maar er werd ook onderzoek gedaan naar waadvogels, hoogwater tellingen en foerageer methodes en getijdenwater. Het kroonjuweel van de VWG is toch het Veld Ornithologisch jaarboek dat voor het eerst verscheen in 1979 en 10 jaar lang werd volgehouden.

*Fenologie is de studie naar periodieke verschijnselen in de levende natuur, dit omvat o.a. de jaarlijkse terugkeer van trekvogels, die naar het zuiden emigreerde.

Binnen de Wielewaaljongeren, werd in 1972 nationaal rond vogels gewerkt met operatie 'Red de Roek'. Ze werkten ook aan weidevogelinventarisatie, het voorjaarsonderzoek naar de aankomst van zomervogels en zangperiodes. Later bleven enkel het fenologieproject en het weidevogelproject over en waren vooral lokale projecten succesvol. Zo was er het Zwaluw Inventarisatieproject van afdeling Klein Brabant. In de jaren '80 kwam het houtsnip- en kerkuilen-project. Het kerkuilenproject betreft JNM'ers van alle leeftijden. Het doel was inventarisatie, studie, behoud en bescherming. Iedereen kon helpen met nestkasten maken, ophangen of controleren. Het project was zo succesvol dat het in 1983 een eigen leven kreeg buiten de JNM.

Na de fusie kwam er een dipje en was nieuw leven noodzakelijk. Dit kwam er met een nieuw blad, de Upupa en van 1983 tot 1987 kwam het veld ornithologisch jaarboek van ZuidWest-Vlaanderen uit. In 1986 kwam de broedvogelatlas van het gewest Gent en kanaalzone. Er begon nieuw leven te komen en er ontstonden projecten voor het inventariseren van torenvalken en steenuilen, roof-vogeltrektellingen en -fenologie. Voor die laatste werkten er 281 correspondenten mee, dankzij waarnemingsformulieren verspreid via Upupa en Euglena. In 1989 was de VWG helemaal terug. Zwaluwen waren nu het ding. In 1994 werden de oeverzwaluwen beschreven in een extra themanummer van Euglena. De huiszwaluwgegevens werden niet gepubliceerd. De verwerkingen liepen achter sinds 1986, dus gaven ze het maar aan de Wielewaal. Hiermee kwam een einde aan het fenologisch formulier van de Euglena.

Na 1991 stopten de projecten. Maar er werd af en toe nog samengewerkt met

andere verenigingen. Zo was JNM een partner van de broedvogelatlas. Bovendien is daarna het twitchen vooral zeer populair geworden.

Insecten (en vieze beestjes) werkgroep (IWG)

De WJ hielden zich al voor 1973 bezig met insecten. In dat jaar werd er een revival poging gedaan met het Loopkeverproject, gevolgd door projecten rond de koninginnenpage en libellen. De BJN richtte in 1975 een IWG op. In 1977 zorgde een samenwerking tussen de 2 jeugdbewegingen voor uitgaven rond voornamelijk zweefvliegen, waterbeestjes, libellen en dagvlinders. Maar ook de lokale wantsenliefhebber kwam aan zijn trekken. Zo kwam er een bodemwantsentabel. Quasi al het onderzoek stond toen in teken van het European Invertebrate Survey. Dat de verspreiding van Europese land- en zoetwater-ongewervelden in kaart bracht. De IWG stopte in 1978.

In 1984 werd door de JNM dan de vieze beestjes werkgroep (VBWG) opgericht. Het jaar erop waren slakken het onderwerp. In 1986 kwam er samen met

de libellenwerkgroep 'Gomphus' een verspreidingsatlas van libellen, dit werd eind jaren '90 nog eens overgedaan. In 1988 volgde een dagvlinderproject dat uiteindelijk meer dan 200.000 waarnemingen telde. Al snel volgden er projecten rond libellen en sprinkhanen. In '91 kwam het boek macro-invertebraten en waterkwaliteit uit van stichting leefmilieu en JNM. In 2001 deden lieveheersbeestjes hun intrede. Er kwam een verspreidingsatlas in samenwerking met de Waalse J&N. Recenter was er ook deelname aan de spinnenatlas in 2010.

De Strandwerkgroep (SWG)

De werkgroep ontstond in 1974, oorspronkelijk enkel gericht op strand en zee. Duinen en polders waren voor landbiotopen. De hoofdinteresses waren strandhoofden, golfbrekers, stookolieslachtoffers en acties tegen de Franse grensjagers. Zeezoogdieren werden ook uitvoerig besproken in hun tijdschrift. Er gebeurde onderzoek naar fluwelen, zwemkrab, schaalhoren... Vanaf 1978 kwam er ook een samenwerking met professor Eric Coppejans die een tabel ontwikkelde voor zeevieren aan de Belgische kust en Noord-Frankrijk. De WJ had tussen 1971-1974 een strandwerkgroep die in zijn korte bestaan sporten naliel onder de vorm van schema's en tabellen rond morfologie en anatomie van macroscopische mariene invertebraten.

In 1992 kwam er nieuw leven bij de JNM dankzij de kustwerkgroep (KWG). Deze keer namen ze polders en duinen ook mee als interessegebied.

Het tijdschrift van de SWG was de enige bron van informatie.

Daarom probeerden ze alle kennis van de jeugdbonders te verzamelen in artikels, maar ook hun waarnemingen en vondsten aan de kust werden aangestipt. Hierdoor kan je wel eens een exemplaar vinden in de bib, de VLIZ of in referenties van wetenschappelijke artikels.

De amfibieënwerkgroep

De WJ traptten de werking af in 1978, toen er weinig kennis was over amfibieën en reptielen. Dit maakte een echt inventarisatie moeilijk. Daarom werd er specifiek onderzoek gedaan, naar onder andere de vroedmeesterpad, lookpad en groengestipte pad, die voorkwamen in Vlaanderen. Al snel volgden er determinatietabellen om toch een houvast te hebben. De werking heeft de fusie tot JNM niet overleefd, maar in 1987 kwam er een nieuwe groep die zich bezighield met overzetten, beschermingsmaatregelen, inventarisatie en onderzoek. In 1991 was er een poelenproject. Poelen werden geïnventariseerd, gegraven en hersteld. Vanaf 1996 kwam er een tijdschrift uit, dat later vervangen werd door een nieuwsbrief.

De zoogdierenwerkgroep (ZWG)

Onderzoek naar zoogdieren was al vroeg professioneel, dus dat gebeurde minder door vrijwilligers. In de jaren '70 werden er dan toch meer mensen buiten de universiteiten betrokken. In 1974 begonnen de Wielewaaljongeren met een eikelmuisenproject. Dit smaakte naar meer en de ZWG was geboren, met als doel zoogdieren bestuderen en beschermen. Rond 1979 was het zo populair om het over zoogdieren te hebben, dat er in verhouding maar beperkt over andere dingen werd geschreven. Dus om het toch niet enkel over zoogdieren te hebben werden enkele artikels geweigerd.

De BJN richtte de ZWG op in 1973, met een valse start, en in 1976 werd die nieuw leven ingeblazen. Een geliefde bezigheid was braakballen

Wist je dat...

... de politie ooit is binnengevallen bij JNM op het bondssecretariaat en alle PC's in beslag genomen heeft omdat JNM verdacht werd van de vernietiging van GGO-velden (genetisch gemanipuleerde organismen). JNM heeft het toen moeten uitleggen in de pers en kreeg gelukkig publieke steun van Natuurpunt en andere organisaties. Hoewel JNM één van de eerste organisaties was die openlijk een standpunt innam over GGO's, gingen we niet zo ver om de patattenvelden te gaan ruïneren.

pluizen. Er kwam een tabel in 1978. Echter, halverwege jaren '90 verscheen er een kapstok voor het braakballen pluizen. In 1978, kwamen er ook vleermuisactiviteiten en -acties. Inventariseren van ijskelders, onderzoek naar jagende watervleermuizen, geld inzamelen voor het vleermuisfonds van het Belgische Natuur- en Vogelreservaten. Ook ijskelders werden speciaal ingericht.

Roofdieren waren ook geliefd sinds de start. Zo bekritiseerde ze zonder schroom op de (valse) berichten dat otters schapen zouden doodbijten en waren ze niet te spreken over de verdelging van de vos ter bestrijding van hondsdolheid. Eind 1979 kwam er een campagne voor de bescherming van de roofdieren.

In 1994 kwam er een volwaardig monsterproject. De ZWG bracht een inventarisatiemethode uit, deed literatuuronderzoek en zag dat er nog steeds hamsters voorkwamen in Riemst/Tongeren en Bertem. De Wielewaal nam de hamstertelling later over en het ANB kreeg interesse in bescherming.

Maar het meest indrukwekkende project van de ZWG is toch de verspreidingsatlas, een inventarisatieproject over heel Vlaanderen. Aanvankelijk was er een proefproject in Oost-Vlaanderen met een uitgave van de provinciale verspreidingsatlas van zoogdieren. Maar al snel wilden de andere provincies meedoen. De ZWG werd steeds professioneler en artikels werden wetenschappelijker. De zoogdierenatlas in 1986 en de zoogdierengids werden pronkstukken. In 1993 groeide het watervleermuisenproject uit tot een tweede zoogdierenatlasproject en in 1997 verscheen de atlas als extra Euglena. In 2000 werd er een vervolg aan gebreed met de Wielewaal en de vleermuisenwerkgroep van natuurreservaten door het creëren van het atlasproject. In 1995 werd het eerste fortentelweekend georganiseerd in samenwerking met natuurreservaten. Maar ook kerkzolder-tellingen begonnen plaats te vinden.

DE RECENTE NATUURSTUDIE

JNM heeft dus een hele natuurstudie-geschiedenis. Sporen daarvan vind je nog steeds in verschillende wetenschappelijke studies/gidsen. Dit toont aan dat JNM veel meer is dan een jeugdbeweging. Het is een beweging die de natuur naar de mens heeft gebracht. Een beweging die natuurstudie toegankelijk heeft gemaakt. De laatste decennia is de focus op natuurstudie minder geworden. Dit komt deels doordat

JNM zijn interesseveld heeft uitgebreid, deels doordat onderzoek professioneler geworden is, maar deels ook omdat gidsen nu veel makkelijker verkrijgbaar zijn en informatie breed beschikbaar is. Desalniettemin is de NWG vandaag het voorbeeld van een inhoudelijke ploeg met gedreven leden. Zo hebben ze in

2016 geholpen bij het inventariseren van vleermuizen in de Limburgse kerkzolders, tellen ze nog elk jaar massaal vleermuizen in de contreien van Eeklo, is 1000-soortendag een jaarlijks fenomeen voor alle afdelingen, en is er sinds kort ook de veldgids. Dit toont aan dat natuurstudie niet enkel nog leeft, maar dat het bloeit en dat er een hoopvolle toekomst is voor de komende generatie aan natuurstudie-nerds!

Bronnen:

- Savels, M. (2009). De heterogene collecties van de Jeugdbond voor Natuur en Milieu. Brood & Rozen, 14(3).
- Creve, P. (2016). 50 jaar Jeugdbond. Excursie vertrekt!. Brood & Rozen, 13(4).
- Savels, M. (2017). Het archief van de Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie (BJN).
- Savels, M. (2017). Het archief van de WIELEWAALJONGEREN.

NATUURBEHEER EN DE JEUGDBONDEN, 80JAAR PIONIERSWERK

DOOR
Raf Vanisterbecq

Natuurbeheer en -behoud zijn niet meer weg te denken uit onze hedendaagse samenleving. Dat is echter niet altijd zo geweest. Een eeuw geleden was het woord 'natuurbeheer' wellicht nog niet uitgevonden. De impact van de mens op de omgeving was toen ook nog niet zo groot, en niemand zag in dat menselijke ingrepen in de natuur en maatregelen om het leefmilieu te beschermen weldra nodig zouden zijn door verregaande economische veranderingen.

Het natuurbeheer in de Lage Landen heeft wortels in de klassieke natuurbeschermingsvisie van Victor Westhoff, een NJN'er die op het congres van 1945 te Drachten zijn beroemde rede 'Biologische problemen der natuurbescherming' uitsprak. Dit kan gezien worden als de grondslag van ons klassiek natuurbeheer. De geschiedenis van ons natuurbeheer begint dus in de jeugdbonden, en de volgende tachtig jaar zouden het (ex-) jeugdbonders zijn die steeds weer het pionierswerk verrichtten.

Pas in de jaren '70 kwam het klassieke natuurbeheer in de Lage Landen echt op gang, en de jeugdbonden hebben hier vanaf het begin een voortrekkersrol in gespeeld. Vele ontwikkelingen op het vlak van natuurbeheer en -beleid vallen niet toevallig samen met belangrijke ontwikkelingen binnen de JNM en haar voorgangers.

Hier lees je een deel van het langere artikel dat ik schreef over hoe de geschiedenis van natuurbeheer en de geschiedenis van de jeugdbonden innig met elkaar verweven zijn, meer bepaald het deel dat zich afspeelt na de fusie van de BJN en de Wielewaaljongeren tot JNM. Over het ontstaan van natuurbescherming- en beheer in onze streken, de

ontwikkelingen in de eerste decennia en de spelers die daarin belangrijk waren, het ontstaan van de eerste werkkampen en de start van het Sint-Pietersbergkamp lees je meer in het volledige artikel op de website, maar om mooi aan te sluiten bij de rest van deze editie, eerst even flashforward naar de jaren '80.

Inhoud eerste deel artikel:

- De wortels van het natuurbeheer:

Westhoff en de klassieke natuurbeschermingsvisie

- Jaren 1950-1960: Het prille begin van natuurbescherming in België

- Jaren 1970: Natuur- en milieubescherming breekt door

JAREN '80: HET VELD WORDT HERTEKEND

In de jaren '80 onderging de natuurbescherming in ons land grootschalige veranderingen. De verenigingen die zich toespitsten op natuurbeheer werden op korte tijd veel professioneler, onder andere door de start van overheidssubsidiëring en de start van voorkeurechten op natuurreservaten. Bestemmingsplannen deelden de ruimte op in verschillende bestemmingen en natuur was daar één van. Op die manier kreeg natuur een echte plaats in ons ruimtelijk beleid. De Europese Unie kreeg ook meer invloed. Net voor het begin van de jaren '80 kwam de Vogelrichtlijn, de eerste Europese richtlijn omtrent de bescherming van natuur en leefmilieu en daaropvolgend werd gewerkt aan de Habitatrichtlijn. **Zo konden niet enkel vogels, maar alle habitats en vele zeldzame soorten genieten van Europese bescherming** en begrazing met onder andere runderen en paarden kende in die jaren ook een grote opmars. Ondertussen veranderden opeenvolgende staatsvormingen België in een

federale staat. Natuur werd een gewestelijke bevoegdheid, waardoor het natuurbeheer ten noorden en ten zuiden van de taalgrens elk een eigen kant opgingen. Dit resulteerde ook in de splitsing van de Belgische Natuur- en Vogelreservaten in het Vlaamse Natuurreservaten vzw en in het Waalse Réserves Naturelles. Geen splitsing, maar een fusie zou in 1983 de BJN en de Wielewaaljongeren net samenbrengen.¹

JNM OP DE TIENDEBERG

In de jaren '80 begon de nieuwe jeugdbond aan een van de knapste staaltjes natuurbeheer uit onze geschiedenis: het beheer van de Tiendeberg in Kanne. De eerste Sint-Pietersbergkampen (gestart als BJN-kamp in 1979) op Heyoule waren een succes geweest, ondanks dat de zeisen kapotgingen door de silex in de bodem en de enige bosmaaiër die ze hadden even zwaar rookte als Sint-Pietersberglegende Wim Slabbaert. De jeugdbonders begonnen de omgeving te verkennen en ontdekten relictten van waardevolle kalkrijk heischraal graslandvegetaties op wat nu de Tiendeberg heet, net aan de overkant van de Jeker. Het begon te kriebelen om ook deze schrale graslanden in ere te herstellen. Aanvankelijk illegaal, begonnen ze de verlaten hellingen, waar schapenbegrazing eeuwenlang de waardevolle vegetaties in stand had gehouden,

terug open te kappen. Tegelijk begon ook bij de lokale inwoners het besef te groeien dat er iets gedaan kon worden met die verlaten hellingen ten westen van het dorp. De JNM'ers bedachten dat geiten, die graag aan houtige gewassen knabbelen, goede bondgenoten zouden kunnen zijn bij het openmaken en -houden van de struwelen. In het dorp woonde toevallig iemand die geiten hield, Leon Erens. Hij en zijn geiten werden vanaf het prille begin betrokken bij het beheer en verankerden het ook bij de lokale gemeenschap. Tot op vandaag zet Leon zich quasi elke dag in voor de natuur op en rond de Tiendeberg, en met zijn wijze oneliners is hij onmetelijk populair bij de JNM'ers die naar Kanne komen. Hij houdt ook nog altijd bij hoeveel JNM-kampen er op de berg zijn geweest: ondertussen al zo'n 150.

In 1988 zag het natuurreservaat 'de Tiendeberg' officieel het levenslicht. Bloed, zweet en tranen werden vergoten om het open karakter van de hellingen terug te krijgen. Het zwaartepunt van het Sint-Pietersbergkamp lag voortaan niet langer in Wallonië, maar hier, en het ene kamp volgde het andere in snel tempo op. Het werk ging aanvankelijk dan ook heel traag vooruit. Zelfs met kettingzagen ruim je een struweel niet in één-twee-drie op. Later kwam er een hakselaar en ging het aanzienlijk sneller. Cruciaal voor het succes van het natuurherstel op de Sint-Pietersberg was de steun van de gemeente Riemst. De lokale schepenen van leefmilieu, de u ongetwijfeld welbekende Jan 'Peumie' Peumans, verzette zich mee tegen de cementbedrijven die de mergel van de Sint-Pietersberg en de Tiendeberg maar wat graag wilden afgraven, en verleende de JNM'ers een verblijfplaats en logistieke en financiële steun. Met vallen en opstaan leerden de jeugdbonders, die graag elke keer opnieuw terugkwamen naar hun schone berg, hoe ze de graslanden moesten beheren, als echte pioniers. Deze kennis werd later geëxporteerd naar Frankrijk en Zweden. De (oud-)jeugdbonders werden de spil in het netwerk van de Sint-Pietersberg, want ook

aan de Nederlandse en aan de Waalse zijde van het plateau waren inmiddels vrijwilligers opgestaan die de natuur op de berg in ere wilden houden.

In 2004 werd het werkingsgebied fel vergroot door de schenking van het Plateau van Caestert, in feite het Belgisch-Limburgse deel van de Sint-Pietersberg, door het cementbedrijf aan de gemeente. Het werd in beheer gegeven aan Natuurpunt Riemst, nog steeds geleid door de familie Erens, en breidt nog steeds uit. Later kwam ook het Bois d'Enis, op de Waalse zijde van de berg, in beheer van de JNM'ers. Ook werden er Europese projecten toegekend, en deze financiële injectie vanuit Europa liet toe om nog grootschaligere natuurherstelwerken uit te voeren, niet in het minst op de Waalse zijde.

De Tiendeberg is een mooi voorbeeld van wat natuurherstel kan bereiken. De fase van natuurherstel is inmiddels voorbij (tenminste op de Tiendeberg zelf, elders in de streek is het nog steeds aan de gang) en **nu voeren JNM'ers er nog elke zomer instandhoudingsbeheer uit**. De graslanden van de Tiendeberg behoren nu tot dé referenties van het vegetatietype 'associatie van betonien en gevinde kortsteel'. En dat allemaal dankzij jonge vrijwilligers van de JNM. Na een dipje in populariteit nam een nieuwe generatie JNM'ers enkele jaren geleden de organisatie van het kamp over, en nu is het oudste JNM-kamp weer een populair werkkamp. Het blijft een leerschool waar jongeren de kneepjes van het vak aanleren, des te meer nu er ook tweejaarlijks een Kettingzaagcursus wordt georganiseerd door de BWG.

ANDERE GROTE WERKKAMPEN

Het Sint-Pietersbergkamp is niet het enige roemrijke beheerkamp van JNM. Het is wel het kamp met de meeste edities en het laatste vaste werkkamp dat niet door een afdeling, maar door JNM Nationaal wordt georganiseerd.

In 1987 begon JNM Neteland met hun jaarlijkse werkkamp in De

¹ - In 2001 volgden Natuurreservaten vzw en De Wielewaal ons voorbeeld en smolten ze samen tot het grote Natuurpunt.

Zegge. Het groeide in de loop der tijd uit tot een opengesteld kamp waar ook veel JNM'ers van andere afdelingen ieder jaar graag naartoe trekken. De Zegge, bij Geel is het oudste Vlaamse natuurreservaat. Het uitgestrekte moerasgebied wordt beheerd door de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen, de vzw die ook onder andere ZOO Antwerpen en ZOO Planckendael in bezit heeft. In dit laagveengebied is het werk natuurlijk modderig en vuil. De eerste kwarteeuw sliepen de kampgangers in de stal bij conservator Bert. Tegenwoordig slapen ze in tenten in De Zegge zelf en beleven de deelnemers dit prachtige natuurgebied nog intenser.

Het derde grote werkkamp is **Cassenbroek.** Dit opengestelde kamp van JNM Mechelen bestaat intussen 30 jaar. Ook dit kamp is nat en modderig, alles draait immers om het bewaren van trilveen in Rijmenam bij Mechelen. Over de ontstaansgeschiedenis van dit kamp is weinig overgeleverd, maar JNM Mechelen gaat binnenkort aan de slag om de geschiedenis in kaart te brengen.

Een andere grote klassieker was het **werkkamp in de Gulke Putten**, een heidegebied met een flora die ongeëvenaard is binnen de Vlaamse Zandstreek. Er ging nog elk jaar een kamp door tot in 2007 beslist werd dat het congres voortaan in de zomer zou plaatsvinden, net in de week van het kamp. De traditie leeft verder in het werkweekend Roodrubber dat er sindsdien elke herfst plaatsvindt. Enkele jaren geleden veranderde de naam naar Werkhanenweekend door de connotatie van de oorspronkelijke naam met de kolonisatie van Congo. Enkel JNM'ers van de West-Vlaamse afdelingen zijn hier welkom. Door de jaren heen zijn er in talloze natuurgebieden beheerkampen van JNM gehouden, soms jaren achter elkaar. Naast de hierboven genoemde plekken verdienen zeker ook de Doode Bemde, de Vallei van de Zwarte Beek, het Torfbroek, de Saeleghemkreek en de Fonteintjes een vermelding, maar de lijst is eindeloos.

JAREN '90: VERDERE ONTWIKKELINGEN EN KNOTKADERKAMP

De jaren '90 werden gekenmerkt door een verdere integratie van natuur- en milieuthema's in de maatschappij,

beleid en onderwijs. Binnen de jeugdbond waren werkkampen nog steeds populair. In talloze natuurgebieden leverden JNM'ers een cruciale bijdrage aan het beheer. Bovendien kwam Natuurpunt ook met de Dag van de Natuur op de proppen. Deze werkdag in het najaar verankerde beheerwerken ook stevig in de doorweekse activiteitenwerking van heel wat afdelingen. Toch was er niet enkel aandacht voor noeste arbeid. Ook werkstudiekampen kwamen op, waarop er niet alleen werd gezwoegd, maar er ook tijd was om op excursie te gaan in de natuur die in stand wordt gehouden met dat beheer. Eind jaren '90 werden ook de eerste soirées over natuurbeheer georganiseerd door JNM Nationaal. Die maken nog steeds een belangrijk deel uit van de BWG-kalender.

In de tweede helft van de jaren '90 ontstond ook het vierde grote werkkamp dat we vandaag nog kennen: **het KnotKaterKamp.** Bezieler was Koen De Rijck, van JNM Zuidwest-Brabant. De Rijck vertelt: "Ik ging voor de eerste keer knotten met Natuur2000² in het Meetjesland. Toen ik ongeveer vijftien was, maakte ik de overstap naar JNM. Met onze afdeling gingen we al af en toe eens werken in de natuur. Ik geraakte gefascineerd door de wisselwerking tussen mens en natuur, waar natuurbeheer rond

draait, en een knotboom is de perfecte belichaming van die wisselwerking. We gingen dus ook eens een dagje wilgen knotten. Het was niet eenvoudig. Op die eerste dag kregen we amper iets gedaan: we kenden de juiste technieken niet en hadden geen goed materiaal. Toch zagen sommigen er potentie in. Zo ontstond in 1997 het KnotKaterKamp. De eerste editie was een afdelingskamp, vanaf het tweede jaar stond het ook open voor andere afdelingen. In JNM Zuidwest-Brabant zaten toen toevallig allerlei enthousiaste mensen met verschillende profielen die zich wilden inzetten voor dit nieuwe kamp, en zo werd het meteen een succesrecept. Het winters werkkamp was meteen een hit. Mede dankzij goede connecties tussen een oudere generatie ZWB'ers en het HoofdBestuur

van JNM, trok het kamp al snel deelnemers van heinde en verre. In de vroege jaren deden we wel eens kampen met veertig à vijftig deelnemers."

Je leest het trouwens goed, oorspronkelijk heette het legendarische werkkamp KnotKaterKamp en niet KnotKaterkamp. De jaren '90 betekenden immers het begin van het Vlaamse kader rond vormingen binnen het jeugdwerk. Tegenwoordig zijn enkel nog (hoofd)animator- en instructeurcursussen erkend als officiële kadervormingen, maar in de beginjaren was het begrip ruimer. JNM Zuidwest-Brabant zag een kans en sprong op de kar. Als erkende kadervorming kregen ze veel overheids-subsidies, die ze gebruikten om een ruim arsenaal aan werkgerief aan te kopen, tot meerdere kettingzagen toe. Het kamp was in die tijd dus ook echt een opleiding. De deelnemers leerden de kneepjes van het vak. Knotten met de handzaag en werken met de kettingzaag stonden op het menu, maar ook een EHBO-vorming en zelfs een sessie mandenvlechten. Al deze vormingen werden gegeven door JNM'ers, vooral van afdeling Zuidwest-Brabant.

Na drie jaar werd de erkenning als kadervorming ingetrokken. De financiële kater die volgde, ligt volgens één versie aan de basis van de huidige naam van het kamp, die vanaf 2000 gebruikt wordt. Volgens De Rijck zelf is de naam afkomstig van een ander werkkamp dat in de jaren '90 meermaals werd georganiseerd in de Vallei van de Zwarte Beek door jeugdbonders van de afdelingen Zuidwest-Brabant en Brugge. Zoals de meeste beheerkampen in die tijd, dienden ze een dossier in bij de Stichting Leefmilieu om tot 20 000 frank toegewezen te krijgen. Omdat er al een ander werkkamp actief was stroomafwaarts aan de Zwarte Beek, vreesden ze dat hun kamp geen subsidies zou ontvangen als het ook naar de Zwarte Beek was vernoemd. Ze noemden

dit kamp dus het 'Katerkamp'³, naar de Katershoeve in het brongebied van de Zwarte Beek waar dit kamp doorging. Verder staat het buiten kijf dat de gezellige feest sfeer die het kamp altijd heeft gekenmerkt mee aan de oorsprong ligt van de naam. Het KnotKaterKamp heeft een rijke geschiedenis die is overgeleverd in de 'Knotbijbel', een boek waarin elke kampvoorzitter verslag doet van het kamp en praktische informatie verzamelt. Van 1997 tot 2014 ging het kamp elke winter door, meestal ergens in het zuidwesten van de provincie Vlaams-Brabant, maar ook twee keer in de Latemse Meersen bij Gent, één keer in Zemst en één keer in Heers in Limburg. Door problemen met de opvolging binnen het bestuur van JNM ZWB, werd het tijdelijk in de koelkast gezet en vervangen door een KnotKaterWeekend. Exact hetzelfde concept, maar met slechts twee dagen knotplezier. Tot in 2020 het kamp terug

WIK GERAAKTE GEFASCINEERD DOOR DE WISSELWERKING TUSSEN MENS EN NATUUR

² - De Vlaamse Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubehoud 'Natuur2000' was een jeugdbond die qua werking en activiteiten zeer gelijkend was aan een vroege JNM en nu nog verder leeft in de Werkgroep Fort Oelegem, een vrijwilligersvereniging die werkt rond natuurstudie en -beheer op en rond dit fort dat bekend staat voor de grote aantallen vleermuizen.

³ - Ook op dit kamp werd pionierswerk verricht. Handmatig kapten ze het laagveenmoeras terug open. Men kon de resultaten opvolgen en ook dit bleek een groot succes. Tegenwoordig is de Vallei een van de grootste gebieden in beheer bij Natuurpunt, en worden veel grotere oppervlaktes laagveenmoeras opengekapt en opengehouden met zware machinerie. De grootschalige LIFE-projecten die we er nu kennen, gaan in de essentie terug op het kleinschalige pionierswerk dat JNM'ers er ooit deden.

in volle glorie werd hersteld, en dat in Huizingen, de heilige geboortegrond van het kamp. In 2021 kon het kamp helaas niet doorgaan door coronaperikelen. In 2022 streek het kamp neer in Ninove en in 2023 in Lembeek.

JAREN 2000: VERMINDERDE AANDACHT EN DE OPRICHTING VAN DE WERKMACHT

Het begin van de twintigste eeuw was een moeilijke periode voor natuurbeheer binnen de JNM. Een aantal beheerkampen met een grote traditie hield stand, maar het totale aantal werkkampen viel sterk terug. Er bleven er slechts een handvol over. Volgens het artikel van Hazel Vande Kerckhove in het jubileumboek van JNM was dit onder andere te wijten aan het feit dat vele bekende werkkampen hun aantrekkingskracht hadden verloren omdat de pioniersfase, het natuurherstel in de strikte bedoeling van het woord zeg maar, voorbij was, en omdat de Stichting Leefmilieu stopte met het financieren van werkkampen (later werd dit kortstondig overgenomen door Argus). Als reactie hierop kwam in 2004 de Werkmacht tot stand (soms ook gespeld als 'Wehrmacht'), de voorloper van de huidige Beheerwerkgroep. Er was op nationaal niveau weer een groep vrijwilligers die zich hardcore met natuurbeheer wilden bezighouden en veel meer aandacht hadden voor veiligheid en veilig leren werken met apparatuur. Ook was in 2002 voor het eerst het Groot Heroïsch WerkWeekend gehouden om het beheervuur weer aan te wakkeren, toen onder de naam 'Groots Werkweekend' in de Liereman, met meer dan 100 deelnemers. Ook dit weekend is nu een klassieker die niet meer is weg te denken van de najaarskalender, hoewel het te kampen heeft met weinig inschrijvingen de laatste jaren.

JAREN 2010 EN 2020: DE BEHEERWERKGROEP

De Werkmacht was echter geen lang leven beschoren. Veel vaste leden hadden ze nooit kunnen aantrekken, en ze kampten met een té mannelijk en traditioneel imago. Op het zomercongres van 2012 leek het verhaaltje uit te zijn. Er waren geen kandidaten om het voorzitterschap van de Werkmacht over te nemen en zo leek er een einde te komen aan de nationale beheerwerking. Op het laatste nippertje echter werd er een nieuwe werkgroep uit de grond gestampt: de Beheerwerkgroep.

"Het is nipt geweest, of de BWG had nooit bestaan", vertelt Pallieter De Smedt, de allereerste voorzitter van de BWG. "Op de laatste dag van het congres van 2012 beslisten we pas om de werkgroep op te richten en ik werd pas op het allerlaatste nippertje verkozen tot voorzitter." De Werkmacht was al een officiële werkgroep van JNM, maar vanaf dan kon de BWG echt naast de andere inhoudelijke werkgroepen, de Natuurstudiewerk-groep en de Milieuwerkgroep, staan. Samen met de nieuwe naam kwamen immers een nieuwe aanpak en een nieuw imago. "De Werkmacht had nooit veel leden, bestond quasi uitsluitend uit mannen en had een conservatief imago. Nadat de Werkmacht zo'n beetje was doodgebloed, kozen we met de Beheerwerkgroep voor een andere aanpak. We ontworpen een nieuw logo (de alom bekende bever, n.v.d.r.) en bedachten de

slogan 'Goe'

werken, goe' eten'. Het ging ons met de nieuwe werkgroep immers niet enkel om het werken zelf, maar ook om genieten van de natuur en van lekker eten, en niet enkel de pinten."

Een nieuwe focus dus, die hand in hand ging met betere communicatie en een moderner imago. Dat sloeg aan en lokte nieuwe leden. "In ons eerste werkjaar hadden we meteen een vrouwelijke secretaris en een vrouwelijke materiaalmeester, ongezien bij de Werkmacht. We trokken ook nieuwe geïnteresseerden en betrokken van bij het begin jonge mensen. Verschillende van hen zijn gebleven tot ze oude sok werden, nog maar een paar jaar geleden. Vanaf het begin is er altijd een stabiel bestuur geweest met minstens vijf à zes actieve leden."

Ook inhoudelijk was er een verschil met de Werkmacht. Zoals de naam al suggereert, ging het bij die laatste vooral om werkdagen en -weekends. De Beheerwerkgroep doet dat nog steeds, maar vervult daarnaast ook een educatieve rol. Een van de eerste activiteiten die ze organiseerden, was een excursie naar de

Oostvaardersplassen om meteen een controversieel thema aan te snijden⁴. Een goede discussie over beheer, dat is waar ze goed in waren⁵, en ze verruimden de kijk van JNM op natuurbeheer door thema's aan te snijden als de-extinctie⁶, rewilding, herintroducties, ecologisch geheugenverlies, versnippering, fruitteelt... Naast het klassieke patroonbeheer kwamen natuurlijke processen, procesbeheer en natuurontwikkeling meer op de voorgrond. Ook de afdelingen kwamen meer aan hun trekken dan voorheen, met projecten rond natuurtuinen (2014-2015) en poelen (2015-2016).

"Het was een gok, we wisten niet of de BWG ging werken", zegt De Smedt. Maar het bleek een goede gok, want inderdaad, de Beheerwerkgroep is nog altijd alive and kicking. Ze organiseren nog steeds nationale beheeractiviteiten, van werkdagen en -weekends over cursussen tot excursies en soirées. Zowel hard werken als een gezonde portie gefilosofeer over beheer komen dus aan bod. Nieuwe thema's kwamen aan de oppervlakte, met meer aandacht voor topics als de comeback van grote zoogdieren en bosuitbreiding. Daarnaast ondersteunen ze ook de afdelingen op inhoudelijk vlak met projectjes rond natuurbeheer en vraaggerichte hulp. De laatste jaren stroomden vooral veel vrijwilligers binnen uit de werking op de Sint-Pietersberg, waardoor de band tussen het werk aldaar en de nationale werking van JNM weer sterker werd.

Komende zomer gaan de BWG'ers er alvast verder met pionieren en nemen ze weer een nieuw natuurgebiedje onder handen, zoals het al decennia gaat binnen de jeugdbonden. Tachtig jaar na het pionierswerk van Westhoff en co. geeft JNM nog steeds het goede voorbeeld.

Blijf de Beheerwerkgroep en alle JNM'ers vooral prikkelen om niet stil te blijven staan en zich

blijvend kritisch op te stellen tegenover de status quo, en nog belangrijker: verlies nooit de drive en inzet om onze Belgische natuur een beetje beter te maken. Zoals de vele voorbeelden in de geschiedenis bewijzen: een geëngageerde jeugdbonder kan veel verwezenlijken.

Het volledige artikel kan je lezen op www.jnm.be/80jaarnatuurbeheer

4 - In de Oostvaardersplassen werd lange tijd een uniek maar controversieel procesbeheer uitgevoerd waarbij de grote grazerstand op een natuurlijke manier gereguleerd werd, resulterend in honderden dode paarden, runderen en herten (zie ook Euglena herfst 2022).

5 - De discussie werd gevoerd rond het beheer van de Oostvaardersplassen, speelbossen, hout stoken, de toegankelijkheid van natuurgebieden, en nog veel meer.

6 - Het terug tot leven wekken van uitgestorven soorten.

VIJF GROTE MILIEUACTIES WAARBIJ JNM HET VERSCHIL MAAKTE

DOOR Oliver Mechthold

Al sinds mensenheugenis komt JNM op voor het leefmilieu en het (veranderende) klimaat. Op straat komen, een weg bezetten, met borden onszelf ergens aan vastketenen, zelf de handen uit de mouwen steken, kabinetten 'lastigvallen'... we hebben het in een rijke geschiedenis allemaal gedaan. Met één doel: een betere planeet voor mens en omgeving. JNM nam in de afgelopen jaren het voortouw in milieuthema's. Niet altijd even succesvol, maar vaak durfden JNM'ers wel de eerste stappen zetten.

HOE HET BEGON: OP EEN BRUG KLIMMEN VOOR PROPER WATER

Nog voor JNM bestond, gebeurde er al heel wat door de voorgangers van JNM. Ook in de BJJ en de Wielewaaljongeren waren er milieuwergroepen ontstaan. Net voor de fusie tussen de BJJ en de Wielewaaljongeren fuseerden de milieuwergroepen van beide organisaties om de krachten te bundelen. De jaren voordien voerde de BJJ namelijk al volop actie: van natuurgebieden redden van een autostrade tot de grootste vogelbetogingen in de jaren '60 en '70. Een fenomenale actie blijft de telling van stookolieslachtoffers langs de Belgische kust. De dode vogels werden geteld, gewogen en gemeten om een zo volledig mogelijke lijst te overhandigen aan de overheid. De dode dieren werden zelfs gebruikt voor een grootschalige actie in 1972 te Brussel en BJJ mocht zelfs een etalage inrichten in Brugge met de slachtoffers van stookolie om zijn punt te maken. Later bleef JNM tot ver in de jaren '90 de (illegale) olielozingen in zee aankaarten tot de overheid mondjesmaat actie ondernam. Toen de fusie gerealiseerd was in de jaren '80 was de Dender een vuile rivier, vaak bedekt met een dikke schuimlaag. De vervuiling 'droop' ervan af. JNM organiseerde verschillende actiekampen en betogingen om de problemen aan te kaarten. Zo vaarden JNM'ers een heel stuk van de Dender af. Bij iedere brug klommen ze naar boven en zetten de brug onverwachts af voor het verkeer. Na een kwartier gaven ze de brug terug vrij en vaarden verder naar de volgende.

FIETSEN MAAKT ALLES BETER

Al vanaf de opstart van JNM zijn fietsacties een terugkerend fenomeen. JNM kwam vooral op voor de zwakke weggebruiker die toen nog méér dan nu benadeeld werd in onze ruimtelijke planning en in beleidskeuzes. In de periode van 1989 tot 1994 organiseerde JNM maar liefst 25 fietsacties. Eind jaren '90 stierf een fietsende JNM'er in het verkeer. In Heusden-Zolder zette JNM daarom een grootse fietsactie op poten: honderden JNM'ers en buurtbewoners kwamen samen om nog maar eens meer veiligheid te vragen voor fietsers in het verkeer en meer en betere fietspaden...

PLAKPLOEGEN SLAAN TOE IN HEEL VLAANDEREN

In 1991 startte JNM één van zijn meest geslaagde campagnes. PVC is een chemische stof die bestaat uit vele moleculen vinylchloride aan elkaar geplakt. In de beginjaren werd PVC gestabiliseerd met loodhoudende stoffen. Het werd snel duidelijk dat PVC nefast was voor de gezondheid: het is kankerverwekkend,

bij verbranding komen giftige stoffen zoals dioxines vrij en PVC zou ook negatieve effecten hebben op ons zenuwstelsel. JNM ondernam actie door op voeding die verpakt was in plastic een doodshoofd-sticker te plakken met daarop 'verpakt in PVC-gif'. JNM wou zo de publieke opinie informeren en winkelketens op hun verantwoordelijkheid wijzen. De stickers werden niet zomaar geplakt. Eerst werden alle koekjes in een winkel gekocht en werd een stukje plastic uitgesneden. In samenwerking met BBL (Bond Beter Leefmilieu) werd het plastic geanalyseerd in een labo. Een zogenaamde 'zwarte lijst' werd aangelegd en intern in JNM gecommuniceerd. Tientallen winkels in heel Vlaanderen kregen een zogenaamde 'plakploeg' over de vloer. Vele acties later begonnen winkelketens - en later ook de Europese Unie - over te stappen op gezondere alternatieven. Actie geslaagd!

OP DE VLUCHT IN DE BERGEN VOOR FRANSE AGENTEN

In de jaren '80 en '90 bloeide de aanleg van autostrades volop, iets waar JNM minder gelukkig van werd. Ook in de

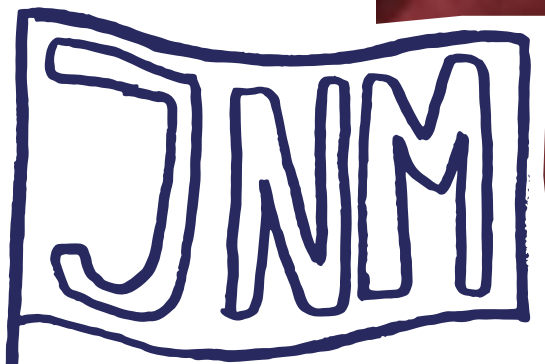

Franse Pyreneeën waren er plannen om een autostrade aan te leggen, dwars door de Aspe-vallei, waar bruine beren hun thuis hebben. In april 1992 trok een 50-tal JNM'ers, na een actietraining, richting de Franse vallei om de werken te blokkeren. Wat een vreedzame protestactie moest worden, mondde uit in een zware confrontatie tussen de Franse gendarmerie en de JNM'ers op de wegblokkade. Wie bleef, werd gearresteerd en opgesloten, wie probeerde te vluchten werd achtervolgd door de politie, de bergen in. Sommigen incasseerden een flink pak slaag. Er werd daar ter plekke een persbericht verstuurd met een fax die was meegenomen uit het bondssecretariaat. Gevolg: een telefoon op het bondssecretariaat die roodgloeiend stond. Vooral journalisten die een interview en een reactie wilden, maar ook bezorgde ouders. Het actiekamp en de autostrade waren plots voorpaginanieuws. De rest van het actiekamp verliep rustig, maar in België en Frankrijk liep de discussie over de autostrade volop. De autostrade kwam er uiteindelijk toch, maar wel in afgeslankte vorm. Slag dus deels thuisgehaald!

GRATIS MET DE FIETS OP DE TREIN

We springen een aantal jaren verder. Op 1 januari 2021 pakte JNM uit met een onverwachte petitie zodat je fiets gratis mee kon op de trein. In 2020 was dit tijdelijk mogelijk om het toerisme in eigen land te stimuleren en het was een groot succes. Dit was de allereerste actie die JNM volledig online voerde via een petitie, online communicatie en sociale media. JNM kreeg de kans om zijn inzichten voor te leggen aan de minister en aan enkele nieuws- en radioredacties. De weg is nog lang en het is nog steeds een strijd, maar JNM heeft er wel mee voor gezorgd dat het op de politieke agenda kwam én belangrijker: bleef. Zo is je fiets meenemen op de trein meer en meer opgenomen in communicatie van vervoersmaatschappijen en maakte de NMBS extra plaatsen voor fietsen op de trein op onder andere het traject Oostende-Eupen.

40 JAAR JNM-LIEFDE

Iedereen kent het wel of heeft er al wel eens over gehoord, de liefde in de JNM. Of je er nu zelf positieve, negatieve, neutrale of gewoon goeie verhalen aan hebt overgehouden, liefde is nooit ver te zoeken in de JNM. Over de jaren heen hebben JNM'ers de liefde gevonden bij elkaar en speciaal voor deze feesteditie zetten we hun liefde nog eens in de verf! Geniet van deze heerlijke liefdesverhalen van hoe alles begon...

DOOR Loes Breekelmans

MILENA EN ELIAS

Milena (28) oude sok uit afdeling Durmeland en Elias (28) oude sok uit afdeling Leievallei.

rondtrekken met de rugzak, in een tent slapen, beestjes en plantjes determineren, ecologische producten gebruiken, duurzaamheid, op (huwelijks)reis gaan met de trein en de fiets, teva's, kampvuuravondjes met vrienden...

Nog iets dat jullie willen delen?

Wij hopen onze Hazel ook warm te kunnen krijgen voor de JNM, binnen 6 jaar :)

Waar kunnen JNM'ers jullie van kennen?

Vroeger: bestuur JNM Leievallei, Nazofé in Deinze, bestuur JNM Durmeland, opgestelde afdelingskampen, Elias de vogelaar...
Nu: als Milelias en het Voedselbos De Binders

EMMA EN JAN

Emma (25) uit afdeling Land van Aalst en Jan (30) oude sok uit afdeling Roeselare

Waar kunnen JNM'ers jullie van kennen?

Jan (3 jaar sysop, trollenfeest en congres) Emma (Bovo, congres en cursus uiteraard)

Hoe hebben jullie elkaar leren kennen? Waar in de JNM zijn jullie elkaar tegengekomen?

Op een feestje en later is de vonk overgeslagen tijdens een date

Hoe lang zijn jullie samen?

3 jaar

Is het ontstaan van jullie relatie beïnvloed door bepaalde JNM'ers of bepaalde JNM-activiteiten?

Julie De Tavernier heeft wel geholpen hihi :)

Hoe lang zijn jullie samen?

8 jaar samen en 3 jaar getrouwd, met een dochter Hazel.

Bepaalde JNM-gewoontes die jullie hebben meegenomen in jullie relatie?

Veel wandelen, de natuur in gaan, vogels kijken,

Nog een leuk JNM-gerelateerd verhaal?

Tijdens het coronacongres in 2020 was ik (Jan) één van de enige oude sokken. Maar dat was eigenlijk alleen maar voor Emma en niemand wist toen al dat we samen waren - hihi :)

KAMPEN NU VERSUS VROEGER

Al jaren gaan wij allemaal op kamp met de JNM! En het is net nu dat wij dus al 40 jaar (en sommige afdelingen nog veel langer) aan één stuk op kamp gaan! Laten we eens een wetenschappelijk onderzoek doen naar hoe de evolutie (of misschien juist niet?) van de JNM-kampen is verlopen!

DOOR Elke Govaert

1 DE VOEDSELBEVOORRADING

Vroeger, in de goede oude tijd, kwamen wij na een kamp altijd uitgehongerd terug thuis. Het eten was... euh... toch nog niet zo lekker als nu! De laatste jaren zijn alle veggie opties en ideetjes zo immens veel verbeterd dat we soms zelf verdikt terug thuiskomen van kamp! Maar ik beseft net... gingen wij misschien juist toevallig naar de verkeerde kampen? Dat kan eigenlijk ook wel een goede verklaring zijn :) Los daarvan! Tegenwoordig hebben we superlekkere vegetarische en zelf veganistische opties! Het eten op de JNM is soms gelijk een otter die zijn klein huisje voor mij opent, om mij te voeden met zijn overheerlijke otterkoekjes, waardoor ik nooit meer zijn otterhuisje wil verlaten.

FIETS-STALLING

2 DE TECHNOLOGIE VAN TEGENWOORDIG

Je ziet het tegenwoordig wel vaak, niet? Een gsm hier, een box om volksdansmuziek te spelen... Dat bestond vroeger helemaal niet! Mensen hadden geen eigen gsm's en boxen... wel, laten we zeggen dat die iets te groot waren om te vervoeren! Vroeger ging er één dinosaurus van een gsm mee op kamp! Je kent hem wel, de baksteen van een Nokia was dat. Die was opperheilig en mensen mochten enkel in noodgevallen die gsm aanraken. Dat was nog de tijd dat gsm's met gemak twee weken meegingen zonder op te laden. Maar bij deze, die gsm's? Wie heeft dat nu echt nodig? Dat brengt mij direct op nog iets! Elektriciteit was er gewoon helemaal niet op kampterreinen! Waarom ook zelfs? Niks had elektriciteit nodig!

FOER

3 GOEDERENTRANSPORT

Als er iets is dat we toch het liefst op kamp doen, dan is het rondsjeezen met de fiets, overal naartoe wandelen, en is het eens wat verder? BAM, de trein! Beter nog zelf! FIETS OP DE TREIN! De hoeveelheid treinconducteurs die ons niet graag ziet komen, ontelbaar! Het is echt tof dat dit toch hetzelfde gebeven is over al die jaren! En vroeger zag je eigenlijk echt absoluut nooit een auto op kamp. Boodschappen? Met de fiets! Naar de dokter? Met de fiets!

HUDDO

4 FOCUSREVOLUTIE

Deze is wat moeilijk te beschrijven, maar laten we het proberen! Vroeger waren kampen eigenlijk wat chiller, sommige dagen waren er niet echt activiteiten gepland. Maar soms sprong de leiding random opeens recht om een superspecifiek beestje of plantje te zoeken! Kampen draaiden toen echt rond natuurstudie. Activiteiten/spelletjes organiseren en uitwerken stond meer op de tweede plaats. Dat terwijl nu veel leiding een cursus volgt om activiteiten te leren maken, om natuurweetjes in leuke spelletjes om te zetten, enzovoort! Zo kunnen we voor iedereen leuke activiteiten maken!

Is dat een verbetering? Verslechtering? Geen van de twee eigenlijk, tijden veranderen, niet?

Wist je dat...

... er vroeger JNM'ers waren die JNM-papier dealden op school.
... de eerste JNM-site van 1994 is.

JNM, HET RESULTAAT VAN VEEL BESLISSINGEN

Onze prachtige jeugdbeweging is het resultaat van heel wat hevige discussies, overeenkomsten en moeilijke beslissingen.

Het zomercongres is de hoogmis van het JNM-werkjaar. Voor de ene een gelegenheid om zich te verdiepen in allerlei inhoudelijke thema's, voor de andere staat de JNM-democratie centraal, maar bovenal is het een plek om JNM'ers van over het hele land terug te zien, in een heerlijk zomerse setting. Al was dit niet altijd zo tot 2007 vond het congres namelijk plaats tussen 26 en 30 december! In dit artikel zoomen we dieper in op het hoogste beslissingsorgaan van de JNM, de Algemene Vergadering (AV). En we kijken naar enkele memorabele JNM-congressen, aangezien daar steeds de belangrijkste beslissingen genomen worden.

HET ONTSTAAN VAN 'JNM': HET FUSIECONGRES

Zoals jullie al eerder in deze Euglena konden lezen, is JNM het resultaat van de samensmelting van twee verenigingen, namelijk de BJN (Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie) en de WJ (Wielewaal Jongeren). Het idee om deze twee organisaties te laten fuseren ontstond in de vroege jaren '80, toen de 'burokratenwerkgroep' werd opgericht met leden van beide verenigingen. Zo kwamen ze stap voor stap tot een succesvolle fusie, maar niet zonder heel wat vergaderingen vol levendige discussies. Om tot een gezamenlijke naam te komen, besloten beide organisaties in december 1982 een originele aanpak te volgen: tijdens hun congressen brachten ze een dag door bij hun toekomstige partner. Lekker gezellig toch! Deze uitwisseling leidde tot de naam 'JNM' - wat toen nog stond voor 'Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming'. Kort daarna volgde het allereerste JNM-congres, namelijk het fusiecongres in april 1983. Hier gaven de Bijzondere Algemene Vergaderingen van zowel BJN als WJ op 16 april 1983 uiteindelijk

groen licht voor de fusieplannen. Het eerste 'echte' JNM-congres, een congres met onder andere een sterk inhoudelijk thema, moties en de verkiezing van een nieuw HoofdBestuur (HB), vond plaats in december 1983.

WINTERCONGRES WERD ZOMERCONGRES

Congres in december, is dat een fout? Nee hoor! Tot 2007 vonden JNM-congressen altijd plaats van 26 tot 30 december, mooi tussen kerstmis en nieuwjaar. Het congres zag er toen dus ook wat anders uit: in gebouwen in plaats van tenten en met heel wat minder zon. Er was toen wel al een vergelijkbare invulling: een inhoudelijk thema, heel wat debatten, de verkiezing van een nieuw HoofdBestuur (HB), een oudesokkenritueel en stevig feesten. Aangezien studenten in het hoger onderwijs tot het jaar 2000 enkel in juni examens aflegden, hadden ze ook heel wat tijd in december. De eerste jaren na de invoering van het semestersysteem (met examens in januari), werden er lapmiddelen toegepast om JNM'ers te motiveren om naar het congres te komen en toch nog te slagen voor hun examens, zo werden er bijvoorbeeld studeerruimtes ingericht op het congres. In 2007 vormden we het wintercongres om naar een zomercongres, dat steeds zou plaatsvinden in het weekend na de Gentse Feesten. Daardoor moesten ijverige studenten het congres niet meer afwegen tegenover hun studies. Door de invoering van een zomercongres viel het JNM-werkjaar ook niet meer samen met het kalenderjaar, maar werd het een werkjaar zoals we het nu kennen, van september tot juni.

MOTIEVERGADERING

Een groot deel van het congres draait om de Algemene Vergaderingen (AV's). De AV bepaalt de regels van JNM - wie zijn we, wat doen we en wat mogen we doen? Eén van die AV's op het zomercongres is de motie-AV. Een motie is een voorstel om de manier

DOOR Lore Bonte

DOOR Bavo Josephy

van werken aan te passen. Zo gooide de AV regelmatig de hele JNM-structuur om, werd er meermaals beslist over grote sommen geld voor bijvoorbeeld het verbouwen van ons bondssecretariaat of het vernieuwen van de JNM-website, waren er discussies over de kleur van de JNM-logo's en over welke koekjes we al dan niet mogen eten op JNM-kampen. We zoomen hier even in op enkele interessante JNM-moties die JNM hebben geschapen.

VEGETARISME EN JNM

Sinds het ontstaan van JNM en het congres in 1983 waren bloedworst en biefstuk vaak aanwezig op JNM-kampen en -activiteiten. In 1991 werd er voorgesteld om enkel nog vegetarisch te koken op JNM-activiteiten en -kampen. Toch liep dit niet helemaal van een leien dakje: veel foers wisten niet hoe ze vegetarisch konden koken, er waren nog niet veel alternatieven voor vlees en sommigen vertikten het om zich aan te passen. Om JNM'ers toch van het vegetarisme te overtuigen, werd op een congres eind jaren '90 een culinaire werkgroep opgericht (de CULWG). Deze werkgroep zorgde er onder andere voor dat er lekker gekookt werd op vergaderingen van het HoofdBestuur (HB), nodigden een professionele kok uit op verschillende congressen en verzorgden

een vegetarische update van de foerhandleiding. Beetje bij beetje leerden JNM'ers heerlijk vegetarisch koken. Sinds kort gaan er ook meer stemmen op over het 'veganiseren' van JNM. Zo werd er in 2017 een eerste motie voorgesteld over het afschaffen van kaas op JNM-activiteiten. Deze motie kwam er niet door, maar schudde JNM wel wakker over de ecologische impact van zuivelproducten. Na deze discussie werd er een spreadjesproject op poten gezet. De vrijwilligers van

WETEN WE BINNENKORT ALLEMAAL VEGANISTISCH OP KAMP?

dit project organiseerden toen een spreadjeswedstrijd en brachten een spreadjesboek uit om JNM'ers vertrouwd te maken met kaas-alternatieven voor op de boterham (het spreadboek kan je trouwens nog steeds kopen in de JNM Winkel). Iets minder lang geleden werd op het congres van 2019 een motie goedgekeurd die het verplicht maakt om op elk JNM-evenement een veganistisch alternatief ter beschikking te stellen. Aangezien er steeds meer veganistische alternatieven op de markt komen,

en aangezien ook de ecologische impact van zuivelproducten steeds duidelijker wordt, kan dus de vraag gesteld worden of het veganisme binnen de JNM eenzelfde evolutie doormaakt als het vegetarisme in de jaren '90. Oftewel: eten we binnenkort allemaal veganistisch op kamp?

INI'S

Nog iets dat voor ons nu heel vanzelfsprekend lijkt: aparte activiteiten voor 12- tot 15-jarigen. Een aparte ini-werking werd namelijk pas officieel goedgekeurd door de AV in 2000. Piepers bestaan wel al sinds het ontstaan van JNM, maar iedereen vanaf 12 jaar sloot vroeger aan bij de gewone leden. Die overgang verliep niet altijd zo vlot: JNM verloor veel 12- tot 15-jarige leden omdat zij weinig aansluiting vonden bij de veel oudere gewone leden. Zo ontstond vanuit de piepwerking de vraag om ook apart te mogen inzetten op 12- tot 15-jarigen. En zo geschiedde. Uitval bij de overgang naar een andere leeftijdsgroep is altijd al een pijnpunt geweest. In 2013 werd er aandacht besteed aan de overgang van piep naar ini. Om deze gemakkelijker te laten verlopen, werd de leeftijdsgroep 'pini' geïntroduceerd. De laatstejaars piepers kunnen op deze manier uitgenodigd worden op ini-activiteiten om het

ini-bestaan wat te ontdekken. Recent, in 2018 was er een motie voor het invoeren van glini's, laatstejaars ini's die activiteiten van gewone leden mogen ontdekken. Deze motie kwam er niet door, maar afdelingen blijven vrij om met extra categorieën te werken.

GEWONE LEDEN

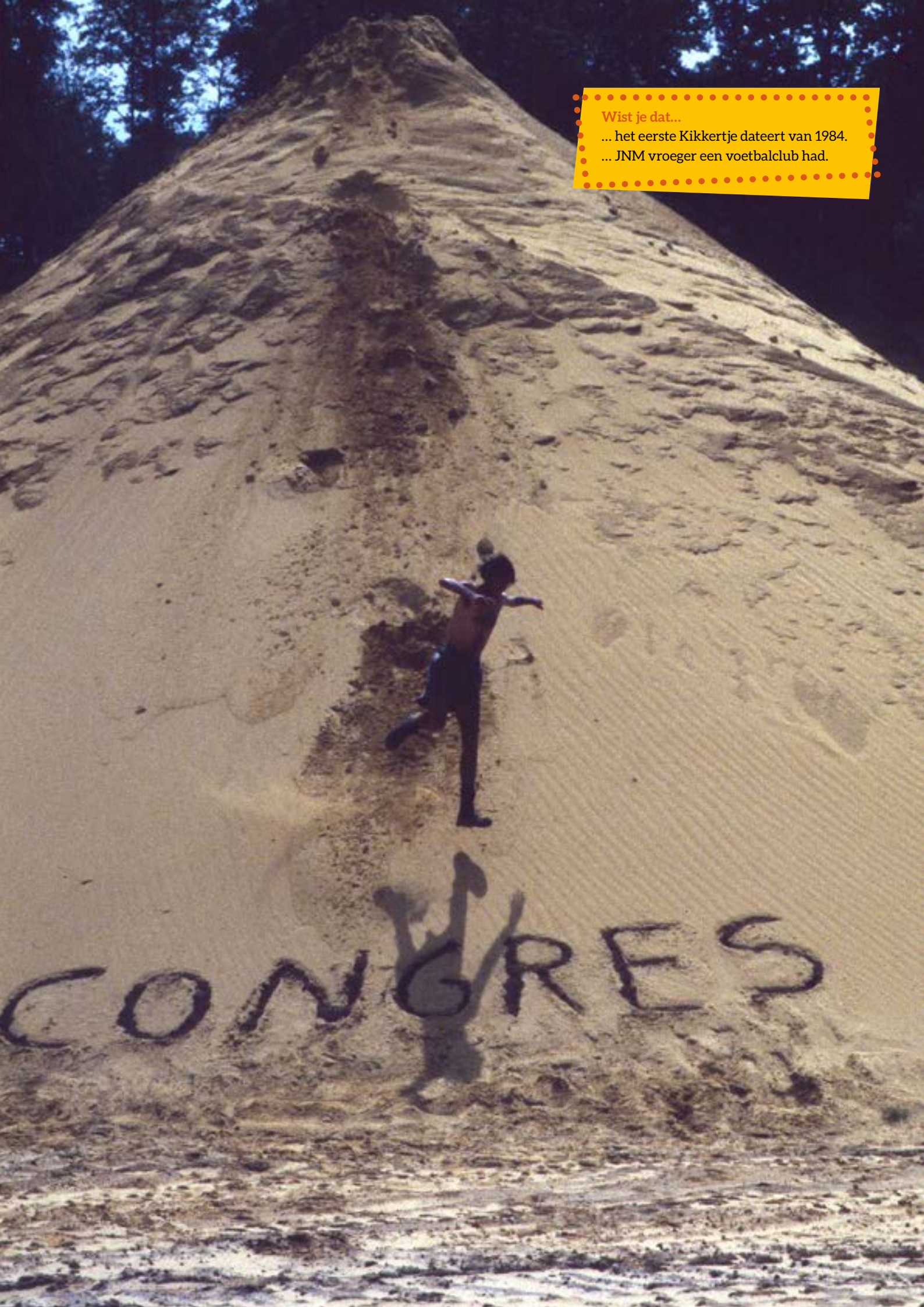
Wat vinden jullie van de naam 'gewone leden'? Dat dit zo moet blijven, uit traditie? Misschien kan het je helemaal niets schelen? Of vind je dit net een oersaai benaming? Sommige afdelingen zijn al afgestapt van deze benaming en gebruiken eigenlijk al jaren een andere naam in hun afdeling, bijvoorbeeld 'oehoe's', 'groten', 'geli's' of 'gruuten'. Heel wat JNM'ers willen een leukere(?) benaming voor de 'gewone leden', want gewone leden zijn niet 'gewoon'. In de recente JNM-geschiedenis zijn hier dan ook al heel wat moties over gebracht op de AV's. Namelijk in 2015, 2016, 2017 en 2021. Daarom werd als kers op de taart in 2017 een motie goedgekeurd die extra voorwaarden vroeg wanneer moties herhaald worden binnen een tijdspanne van 3 jaar. De naamswijziging leeft binnen JNM, maar voorlopig kon nog geen enkel voorstel een meerderheid voor zich winnen. Wie weet komt het ooit zover dat we onze gewone leden anders gaan benoemen.

EN NOG WAT MOTIES

Doorheen de jaren werden ook heel wat minder serieuze moties besproken op de AV. Zo kwam er een voorstel om prins Laurent als ere-lid van JNM te benoemen, het Bondssecretariaat naar het kasteel van Vorselaar te verkasen - later werd ook beslist dat we niet naar een kraakpand zouden verkassen, een motie om het woord amendement¹ te vervangen door amandelmelk (werd goedgekeurd, maar het jaar erop al weer weggehaald), een knokploeg op te richten (werd goedgekeurd), de pokémonwerkgroep op te richten (kwam er niet door), motie om afdeling Land van Aalst om te dopen tot 'Marginaalst' (deze kwam door, maar de stemming

¹ Met een amendement kan je een wijziging voorstellen voor een motie die aan de AV gepresenteerd wordt. Zo wordt misschien niet de oorspronkelijke motie geaccepteerd, maar wel een beslissing die hier hard op lijkt en waar de leden van de AV zich kunnen in vinden.

Wist je dat...
 ... het eerste Kikkertje dateert van 1984.
 ... JNM vroeger een voetbalclub had.

werd 2 maal opnieuw gehouden op vraag van enkele verontwaardigde Aalstenaars en werd uiteindelijk toch nipt tegengestemd), moties over respect voor de bovo's... enzovoort. Met andere woorden: wil je iets veranderen aan de JNM, hoe gek dan ook? Schrijf een motie en stel ze volgend jaar voor aan de AV op het zomercongres.

VERKIEZING VAN HET HB (P 207)

Traditiegetrouw bepaalt de AV op het congres wie welke functie in het HB (HoofdBestuur) mag opnemen. Momenteel telt JNM ongeveer 150 HB'ers, bij de oprichting van JNM waren dit er ongeveer 25. Vroeger bestond het HB uit JNM'ers met een grote functie zoals de ploegvoorzitters, bondsvoorzitters, kampensecretaris... Er waren natuurlijk nog heel wat andere vrijwilligers in JNM Nationaal, maar deze waren 'ploeglid' en geen HB'er. Nu worden de ploegleden wel als HB'er beschouwd en worden er regelmatig functies gedeeld tussen meerdere JNM'ers. Dit is alvast een verklaring voor de grote stijging in het aantal HB'ers. JNM vond zichzelf vaak opnieuw uit om zich meer op meer afdelingen, inhoud en vrijwilligers te richten. Misschien herinneren sommigen onder jullie zich de HB 2.1-voorstellen nog op het congres in 2017. In het verleden werd het HB soms kleiner gemaakt om efficiënter te kunnen werken (voornamelijk in de jaren 90'), maar vaak werd het net uitgebreid om iedereen te kunnen betrekken. Doorheen de jaren werden er dan ook heel wat functies en ploegen gecreëerd, bijvoorbeeld de Communicatieploeg en de Logistieke Ploeg (later: Praktische

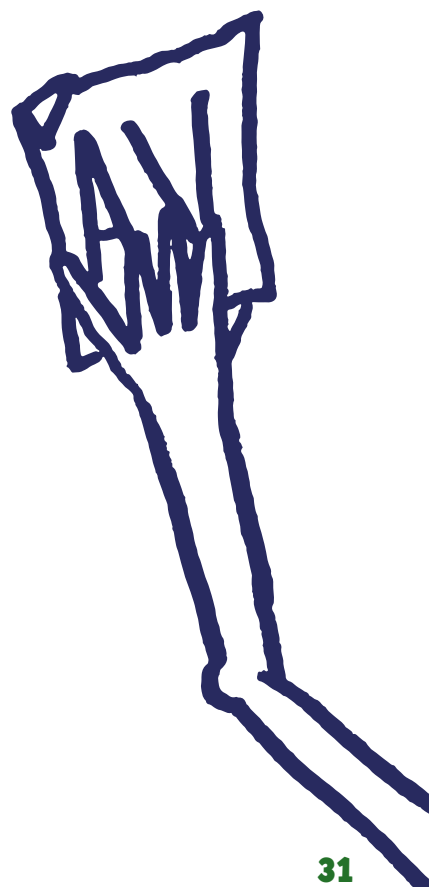
HEBBIEN WE DE LAATSTE GROTE WIJZIGINGEN VAN HET HB DOORGE-MAAKT EN ZIT HET NU ALLEMAAL PERFECT IN ELKAAR? WAARSCHIJNLIJK NIET...

Ploeg), maar even vaak werden er functies geschrapt, zoals bijvoorbeeld de 'natuurbeheerpiepverantwoordelijke'. Al deze wijzigingen veranderen ook hoe het HB samenhangt. Het is nu eenmaal gemakkelijker om maandelijks een

HB-vergadering of -moment te organiseren met 25 dan met 150. Daarnaast zijn ook de AV's over het HB veranderd. De verkiezingen verliepen vroeger veel heftiger. Er waren maar een beperkt aantal functies, meerdere kandidaten en je moest soms echt campagne voeren om verkozen te geraken. Tot 6 jaar geleden werd er zelfs nog een aparte AV georganiseerd waarop HB'ers (in de praktijk de ploegvoorzitters) zich moesten verantwoorden voor wat ze het afgelopen jaar gedaan hadden, met soms harde feedback tot gevolg wanneer een functie misschien niet helemaal goed uitgevoerd was. Aangezien dit soms afschrikwekkend werkte voor nieuwe HB'ers, werd deze verantwoordingsvorm afgeschaft. Zoals je kan zien, is het HB al veel hervormd. Hebben we de laatste grote wijzigingen doorgemaakt en zit het nu allemaal perfect in elkaar? Waarschijnlijk niet...

OM AF TE RONDEN

AV's duren soms ellendig lang en er zijn gevallen bekend van JNM'ers die pijnlijke armen overhielden aan een heftige motie-AV waarbij ze hun stemkaart heel vaak heel lang omhoog moesten houden. Het is ook niet altijd evident om de focus te houden, na de zoveelste beleidsvoorstelling van de zoveelste ploeg, en zonder koffie (wat is dat toch met dat gebrek aan koffie op het congres?). Toch zijn die AV's kenmerkend voor JNM en ons unieke DNA. Bij JNM kan elke ini en elk gewoon lid wijzigingen voorstellen, ook zotte. En ja, soms lijkt het misschien een beetje alsof we in cirkels draaien. Er worden beslissingen genomen die 5 jaar later terug op de agenda staan om ze terug te draaien, maar dit is ook net het mooie aan JNM: we durven onszelf in vraag stellen, we durven experimenteren en we leren hierdoor samen bij. En dat kan allemaal gewoon tijdens de AV's, op het Congres, waar elk jaar ongeveer 200 jongeren samen beslissen over het reilen en zeilen van onze jeugdbeweging, en zo JNM gevormd hebben tot wie we nu zijn.

CÉDRIC EN LINDE

Linde (20) uit afdeling Kortrijk en Cédric (19) uit afdeling Roeselare

Waar kunnen JNM'ers jullie van kennen?

Linde was dit werkjaar voorzitter van Kortrijk en daarnaast ook lichtjes Nationaal actief (samba-band). Cédric was MWG-voorzitter afgelopen jaar, en vaak kennen mensen hem ook als 'Ah, ben jij de broer van Robbe?'

Hoe hebben jullie elkaar leren kennen? Waar in de JNM zijn jullie elkaar tegengekomen!

Onze eerste activiteit samen was de startdag van JNM Roeselare in 2017, Cédric zat op dat moment in het 2de en Linde in het 3de middelbaar. Aan het einde van de startdag was er een receptie waar we aan de praat raakten en waar Linde een grote indruk achterliet op Cédric als 'een rare'. Gelukkig was dat iets positiefs! Het jaar erna zaten we

school en waren er veel regionale activiteiten waar we beide naartoe gingen, en zo hebben we elkaar beter leren kennen.

Waar of wanneer is de vonk overgeslagen?

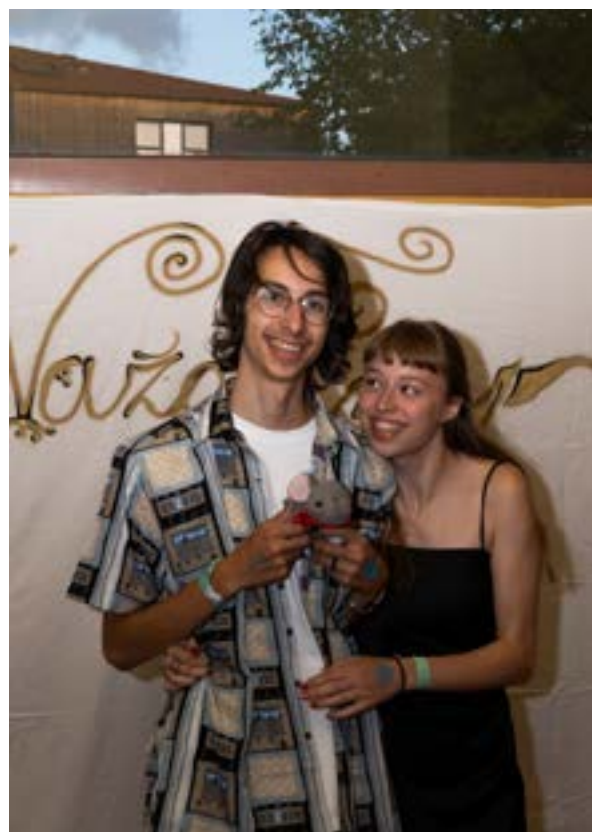
We hebben daar geen exact moment voor. Langzaamaan begonnen we wel te merken dat we misschien iets voelden voor elkaar, maar we wilden onze vriendschap niet kwijt. Daarom hebben we dat beiden (zonder het te weten van elkaar) een tijdje onderdrukt.

Hoe lang zijn jullie samen?

Op 29 april zei Cédric mij dat hij verliefd was en na wat praten zei ik dat ik wel een relatie wou proberen. Opeens zijn we 4 jaar verder! We denken nu wel dat de probeertijd voorbij is ;)

Is het ontstaan van jullie relatie beïnvloed door bepaalde JNM'ers of bepaalde JNM-activiteiten?

Jazeker, namelijk door Ruth :) We waren blijkbaar allebei tegen haar bezig over hoe verliefd we waren op elkaar, en hoe we onze vriendschap niet kwijt wilden... Uiteindelijk was ze het beu en zei ze dat we het moesten zeggen tegen elkaar (dankje Ruth! xoxo).

IN DE VOORUIT

6.10.2023
NIEUW

JINMI

**WORLD'S
BEST
VIA**

JINMI.BE

Vlaanderen
verbeeldt werk

MIEKE EN KEVIN

Mieke Verhaeghe (47) oude sok uit afdeling Westland en Kevin Tinel (48) oude sok uit afdeling Kortrijk

Waar kunnen JNM'ers jullie van kennen?

Mieke: Ik was vooral actief in Westland tussen '90 en '98. Sinds mijn eerste Viroinkamp deed ik ook ieder jaar vol enthousiasme meerdere nationale kampen en ik was graag van de partij op het congres, dat toen nog in de kerstvakantie plaatsvond.

Kevin: Hoewel voorzien van een groot groen hart was ik niet meteen beroemd in de JNM. Ik deed vooral veel kampen.

Waar in de JNM zijn jullie elkaar tegengekomen?

Mieke: Ik was eerst bevriend met Maya, de zus van Kevin. We kwamen elkaar wel eens tegen op een nationale activiteit, congres of nazofe, en naast de JNM ook af en toe op folkoptredens of -festivals. In 1994 was ik door Maya uitgenodigd om mee te gaan met JNM Kortrijk op Argonnekamp in de Paasvakantie.

Waar of wanneer is de vonk overgeslagen?

Kevin: Ik vond het niet bepaald erg dat Mieke meeding met onze afdeling op kamp. We hadden al eens een concert vol gebabbeld, babbelden de hele Argonne-busrit naarstig verder, en ook 's nachts hadden we elkaar blijkbaar zoveel te vertellen ;)

Hoe lang zijn jullie samen?

Aantal jaar samen: 29 jaar (Djeezes!)
Productie = 4 JNM'ers: Myrthe, Linde, Joran en Mare Tinel

Is het ontstaan van jullie relatie beïnvloed door bepaalde JNM'ers of bepaalde JNM-activiteiten?

Mieke: Zeker
Kevin: Ik mag mijn zus Maya wel dankbaar zijn voor de introductie!
Mieke: En eigenlijk ook Tilde. Zij was van mijn afdeling en had Maya op school leren kennen. Vooral op de nationale JNM-activiteiten hadden we elkaar wel al gezien, en in die periode waren er sowieso wel

meerdere connecties tussen onze afdelingen ;)

Bepaalde JNM-gewoontes die jullie hebben meegenomen in jullie relatie? Of in de opvoeding van jullie kinderen?

Kevin: Onze vanzelfsprekende ecologische en bewuste leefstijl, de vele boeiende gesprekken aan tafel over klimaat, milieu, politiek, bewust leven... Nog enkele concrete voorbeelden: we eten altijd vegetarisch, kopen waar mogelijk bio, verplaatsen ons zoveel mogelijk met de fiets, mijden het vliegtuig... We vinden het heel fijn om onze kinderen te zien opgroeien als sociaal geëngageerde jongeren. Ze hebben vlot de weg naar de JNM gevonden en voelen zich er thuis.

Was het een bewuste keuze om jullie kinderen ook naar de JNM te laten gaan?

Mieke: Door onze superherinneringen wilden we hen laten proeven, en het beviel duidelijk. Het is ook wel fijn om te zien hoe zij op hun beurt vriendschappen sluiten met kinderen van andere oude sokken. Zo komen we nog wel eens oude bekenden tegen.

Nog een leuk JNM-gerelateerd verhaal?

Mieke: Ik herinner me mijn JNM-periode echt als de zaligste periode uit mijn jeugd. Fantastische kampen waar je achteraf moest van afkicken, toffe excursies en eindeloze verhalen aan het kampvuur, gevechten met bananenschillen, gedroogde paardendrollen of algen uit een vijver waar we ter afkoeling in verzeild raakten...

Kevin: Ik maakte de aanzet naar vegetarisme binnen de JNM mee op een van m'n eerste kampen. Dat het kamp vegetarisch zou zijn, was - als ik me niet vergis - niet vooraf aangekondigd. 'Vegetarisch' was toen nog helemaal geen algemeen gekend begrip, en een aantal kampleden had zelfs nog nooit van het concept gehoord. Er ontstond dus al gauw een soort opstandje van enkele individuen die hun recht op dierlijke consumptie opeisten. Aangezien het vleesloze gebeuren niet vooraf aangekondigd was, en vanuit zeker gevoel voor correctheid, besloten wij als foers-van-de-dag voor die arme drommels toch een vleesmaal te bereiden. Ik moet zeggen, de met een uitje en (heel) veel kruiden gestoofde natvoer hondenbrokken hebben hen geweldig gesmaakt! En groot was de dankbaarheid - tot ze de reden achterhaalden van onze hilariteit die we niet langer konden bedwingen. Ok, niet erg netjes, maar de veggie-discussie was geopend binnen JNM!

ONZE GESCHIEDENIS IN LOGO'S

DOOR Kate Bekaert

Er is mij eens verteld dat jeugdschrijver Marc De Bel ooit in de JNM heeft gezeten. "Wow", dacht ik toen, "dat is super cool". Maar nee hoor, Marc De Bel heeft nooit bij de JNM gezeten, wel bij de Wielewaaljongeren. Toen ik dat ontdekte was ik heel erg in de war. Marc De Bel staat toch op de Wikipedialijst van bekende oud-JNM'ers? Hiermee begon mijn duik in de JNM-archieven, wetenschappelijke papers over sprinkhanen en lieveheersbeestjes en een lange omweg langs vogeltijdschriften uit 1933.

Uit die zoektocht kwamen geen antwoorden over Marc De Bel maar wel veel over de Wielewaaljongeren, de NJN, de BJB en dan uiteindelijk onze enige echte JNM. Hier heb je het dan, een reis door onze geschiedenis en een hoop oude, minder oude en nieuwe logo's.

NJN, NEDERLANDSE JEUGDBOND VOOR NATUURSTUDIE

De Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (1) is opgericht in 1920. Aan hen hebben we een paar van onze specifieke JNM-woordjes te danken, zoals oude sok, beerput en pieper. De NJN bestaat nog steeds en organiseert soms zelfs kampen in samenwerking met de JNM.

BJN, BELGISCHE JEUGDBOND VOOR NATUURSTUDIE

Plots verschijnen er actieve NJN'ers in Gent in 1939. Tijdens de oorlog werd de NJN in Nederland helemaal met rust gelaten maar in België helaas niet. De NJN in Gent wordt verboden. Na de oorlog start de NJN in België weer op, eerst in Antwerpen, dan in Gent. In 1959 wordt de Belgische NJN zijn eigen 'BJN', de Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie (2a, 2b). Antwerpse BJN-leden komen naar Gent om te studeren en daar verschijnt het bondssecretariaat van de BJN in de Kortrijksepoortstraat.

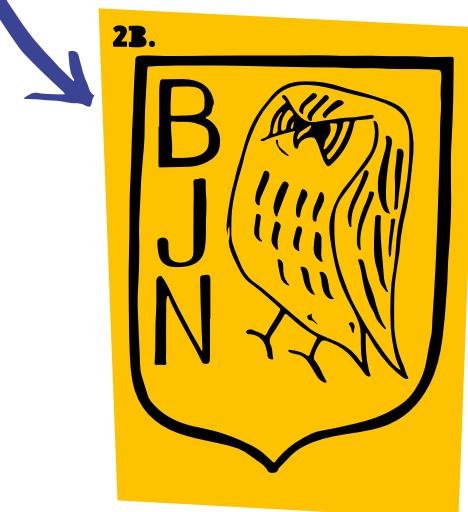
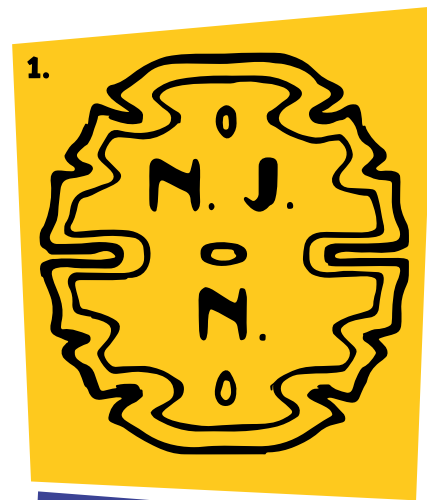
DE WIELEWAAL-JONGEREN

Even weer terug in de tijd, om een kijkje te nemen naar onze andere voorouder die, in tegenstelling tot de NJN, niet meer bestaat. Welkom bij De

Wielewaal (3), een groep vogelkenners, opgericht in 1933. De leden waren vooral oudere mensen, met hier en daar wat jongeren. Je kan ze zien als voorlopers van Natuurpunters, maar dan vooral Natuurpunters met interesse voor vogels. Ze hebben hopen tijdschriften vol vogelweetjes, uitleg, tekeningen, artikels die meer lijken op verhalen uit een fictieboek en fonetisch uitgeschreven vogelgeluiden zoals "dèdèdèroi" en "titteriet" (ik moet toegeven dat ik me, in een poging niet te moeten beginnen schrijven, een beetje te lang heb verdiept in deze tijdschriften). Als reactie op BJN, werden de Wielewaaljongeren (4) opgericht. Dat de Wielewaalers een beetje leken op Natuurpunters is helemaal niet verwonderlijk, de Wielewaal ging in 2001 samen met Natuurreservaten op in het nieuwe Natuurpunt.

JNM, DE JEUGDBOND VOOR NATUURSTUDIE EN MILIEUBESCHERMING

Eindelijk, we zijn er. 1983, de start van de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming, de JNM. De Wielewaaljongeren en BJN versmelten tot een groepje jongeren, open voor iedereen, ongebonden en een beetje tegendraads. Nu is het tijd om een logo te kiezen. We hebben al een wielewaal en een uil, welke andere vogel is nog cool om als logo te hebben? Wat, een kikker? Ok dan, plots verschijnt daar een kikker. We hebben al veel kikkers zien passeren tijdens onze 40 jaar JNM. Veel ervan nooit officieel, en van de officiële is er bij de oudere logo's niet echt terug te vinden wanneer ze

juist gebruikt zijn. Hier is een reconstructie die is opgesteld uit oude posters voor de dag van de jeugdbeweging, foto's van JNM-truien uit het archief en veel onderzoekwerk dat uiteindelijk niet veel zei over het logo maar me wel een overzicht gaf van hoe zeldzaam verschillende soorten lieveheersbeestjes zijn in Vlaanderen en Brussel. Maar hier heb je dus de evolutie van een kikker.

Dit is het eerste JNM-logo dat ik terugvind dat met zekerheid officieel was (5)

Ik heb geen idee wanneer we dit logo zijn beginnen gebruiken maar in 2001 was het niet meer te vinden en vervangen door een heel gelijkaardige, maar beter afgelijnde versie die je nu nog altijd op een hoop oude JNM-truien kan vinden. Ziehier ons logo van voor 2001 tot 2009. In 2005 werd de naam afgekort naar 'Jeugdbond voor Natuur en Milieu'. Als je dus ergens op je lokaal een vlag ziet liggen met 'Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubeheer' kan je er zeker van zijn dat zelfs je oudste ini nog niet geboren was toen deze vlag voor het eerst de weg wees naar je kampterrein. (6)

We zijn aangekomen in 2010. Tijd voor iets nieuws, dachten de JNM'ers op congres. Maar misschien toch niet te nieuw. Misschien enkel het lettertype. Letters in cursief? Dat is zó 2009. Dit logo zal het lang goed blijven doen. Toch? (7)

Nee dus. Lettertypes veranderen was duidelijk niet genoeg voor ons logo. In 2015 verschijnt het logo dat we nu nog gebruiken. (8)

RIENE EN JORIK

Jorik (22) uit afdeling Waasland en Riene (21) uit afdeling Akerland.

Waar kunnen JNM'ers jullie van kennen?

Jorik kennen jullie van zijn vele functies in JNM Nationaal, onder andere voorzitter van de PP en medeorganisator van Congres. Riene pakt het vaak iets kleinschaliger aan, ze neemt deel aan congres, zit in 2 KC's en organiseert dit jaar mee Trollefeest.

Hoe hebben jullie elkaar leren kennen? Waar in de JNM zijn jullie elkaar tegengekomen?

Toen ik eindelijk eens tijd had om mee te gaan op een nationale activiteit, greep ik die kans met beide handen en kwam af naar het Tentenweekend. Jorik was die zomer voor de eerste keer naar de JNM gekomen, maar werd toch dat weekend in september meegesleurd door Eline (Sonneveld) naar het Tentenweekend.

Waar of wanneer is de vonk overgeslagen?

Een eerste kennismaking vond plaats in het Bondssec, waar Jorik gewoon vaag deed. De rest van het weekend leerden we elkaar steeds beter kennen en werd er wat geflirt. Aan het einde van het weekend waren we stiekem zot van elkaar.

Hoe lang zijn jullie samen?

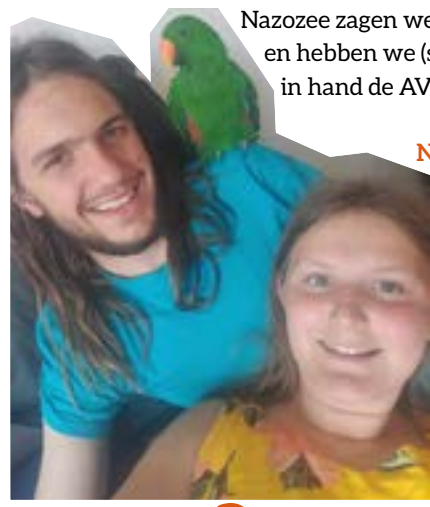
Al meer dan twee jaar gelukkig en ondertussen is Sammy erbij gekomen <3.

Is het ontstaan van jullie relatie beïnvloed door bepaalde JNM'ers of bepaalde JNM-activiteiten?

Het waren JNM-vrienden die Jorik lieten inzien dat hij tot over zijn oren verliefd was op mij. Op Nazozee zagen we elkaar terug en hebben we (stiekem) hand in hand de AV gevolgd.

Nog iets dat jullie willen delen?

Sammy is onze papegaai ;)

KOBE EN MERET

Kobe (23) uit afdeling Hagenland-Zuiderkempen en Meret (18) uit afdeling Gent West.

Waar kunnen JNM'ers jullie van kennen?

Kobe is voorzitter van zijn afdeling en volgend jaar Rac'er van regio Binnenstebuiten Kempen. Meret is een kei enthousiaste JNM'er die al van haar 8 jaar in de JNM zit.

Hoe hebben jullie elkaar leren kennen? Waar in de JNM zijn jullie elkaar tegengekomen?

We hebben elkaar leren kennen in een park, op een feestje van een gemeenschappelijke JNM-vriend, diezelfde avond is de vonk overgeslagen.

Hoe lang zijn jullie samen?

Bijna 1 jaar (sinds november vorig jaar ;))

Is het ontstaan van jullie relatie beïnvloed door bepaalde JNM'ers of bepaalde JNM-activiteiten?

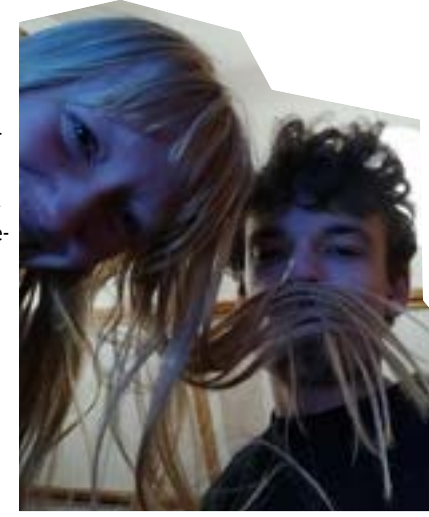
Door dat feestje zijn we elkaar daarna blijven zien, en daaruit is uiteindelijk onze relatie ontstaan. Kobe was bijna niet gegaan, omdat hij nog maar net de laatste trein kon halen. En ik heb nog getwijfeld of ik wel zou gaan. Zonder dat feestje, of die gemeenschappelijke vriend, was de kans kleiner dat we elkaar zouden kruisen.

Nog een leuk JNM-gerelateerd verhaal?

Op het einde van Nazofé, toen iedereen richting de slaapplek aan het strompelen was, hadden wij een knusse privé slaapplek gefixt in de Yurt van het schooltje ;)

Nog iets dat jullie willen delen?

Als je twijfelt om naar een feestje te gaan van een JNM-vriend, gewoon gaan! ;))

AL 40 JAAR SCHUDDEN WE DE KAARTEN

6€

HET BONDSSEC: EEN EVOLUTIE

DOOR Nel Top

Ah, het Bondssec! De uitvalsbasis van ons geliefde personeel, het adres van onze eigen JNM Winkel, een blokplaats voor vrijwilligers en stockageplaats van een hele hoop materiaal dat we intern gratis ontlenen. Het Bondssecretariaat heeft een lange weg afgelegd om te staan waar het nu staat, met alles erop en eraan. In dit artikel nemen we je mee terug in de tijd, doorheen de evolutie van hét JNM-lokaal.

Over het Bondssec valt er heel wat te vertellen. Dat allemaal in dit artikel samenvatten, wordt wat moeilijk. De tijdlijn geeft je een overzicht van de belangrijkste data, maar als je daar meer over wilt weten, blader dan zeker eens door het Jubileumboek! Daarnaast maken we in verschillende rubriekjes de vergelijking tussen vroeger en nu en richten we onze blik ook kort op de toekomst. Je vindt het hier: jnm.be/nl/geschiedenis (stevig doorscrollen naar beneden)

1967

De eerste officiële maatschappelijke zetel is te vinden in het 'laboratorium voor Oekologie' in de K.L. Ledeganckstraat, nr. 35.

DE JAREN '70

Het Bondssec reist mee met de Bondsvoorzitter en zit dus van jaar tot jaar ergens anders.

1983

De fusie met de Wielewaaljongeren zorgt tijdelijk voor twee secretariaten, eentje in Gent met de winkel, archiefruimte, kelder voor het kampmateriaal, de bibliotheek en de permanentie, en eentje in Turnhout, het 'ledensecretariaat'.

1990-1992

Van relatief korte duur was het secretariaat in de Geraetstraat in Hasselt. Het lokaal was vooral financieel interessant, gezien de Wielwaaljongeren Limburg geld van de provincie kregen. Omdat het na anderhalf jaar niet de verwachte extra Limburgse leden opleverde, werden de deuren hier gesloten.

1994

Afdeling Akerland krijgt een loods ter beschikking op het militair domein in Brasschaat, die door HB'ers als ideaal werd bevonden om het kampmateriaal te stockeren. Het verhuisde van een vochtige kelder naar een door muizen geliefde stek. Tot in de 21e eeuw blijft het materiaal daar: in Gent is de ruimte intussen ingepalmd door de piep- en kadervormingswerking.

1969

Het secretariaat verhuist naar de Ommeganckstraat 26 in Antwerpen.

1 JUNI 1977

Het eerste échte secretariaat is een feit: het pand van het echtpaar Lagae in de Kortrijksepoortstraat 140. Er was plaats voor zowel het secretariaat, de JNM Winkel en al het kampmateriaal. Door de financiële situatie ziet de JNM zich genoodzaakt om studentenkamers onder te verhuren in het Bondssec.

DE JAREN '80

Er wordt hard gewerkt aan het Bondssec. Het huurpand was sowieso niet in opperbeste staat en jaarlijkse werkweekendjes werden een feit. Na moeilijke onderhandelingen over onder andere onkosten, werd het huurcontract toch verlengd en was het Bondssec eindelijk geen bouwverf meer.

1992

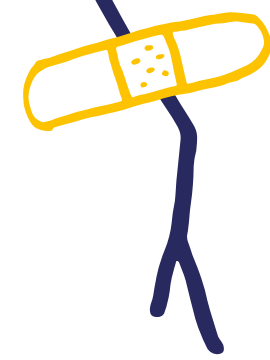
In Leuven werd een 'landelijk secretariaat' geïnstalleerd, maar in 1993 werd duidelijk dat ook dit niet geslaagd was: er waren amper studenten aanwezig. Intussen komen er in de Kortrijksepoortstraat opnieuw moeilijke onderhandelingen aan voor het pand van mevrouw Lagae, intussen weduwe.

BONDSSECTROLLEN: NU EEN ZELDZAAMHEID, VROEGER DE NORM

In het prille begin van het Bondssecretariaat stonden we nog niet zo stabiel op financieel vlak. Daarom werd besloten om een paar ruimtes onder te verhuren als studentenkoten. Deze praktijk werd al snel de norm om de huur van het pand te kunnen betalen. Tegenwoordig verhuren we wel onze zolder nog aan een externe organisatie, vzw Uit de marge, maar studentenkoten zijn op Bondssec niet meer vinden. Enkel de zetelruimte getuigt nog van de mogelijkheid om er in geval van nood te overnachten. Mensen die vaak op Bondssec rondhangen krijgen het label 'bondssectrol', iets om trots op te zijn? Aan ons verleden doet het alleszins eer!

NOG EEN LEUKE ANEKDOTE

Tijdens de afbraakwerken werd er ook een fles wijn gevonden, eentje met een boodschap! Hieronder kan je ze (ongeveer) lezen. Nog opvallender is misschien het gerucht dat de JNM dit gebouw - vroeger een pizzeria - voor relatief weinig geld kon kopen omdat er een moord zou zijn gepleegd ... Maar of het echt meer dan een gerucht is, dat kan niemand met zekerheid zeggen.

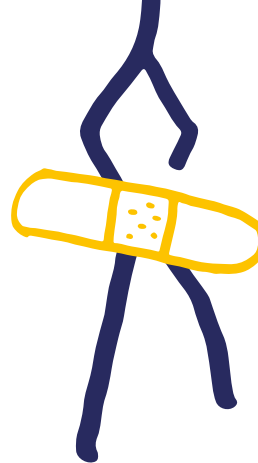

Sfeerbeeld van de grote zaal tijdens de verbouwingen

Bondssec vlak voor de verbouwingen

2012

De knoop wordt doorgehakt: het Bondssec wordt gefaseerd verbouwd met een budget van €235.000. Dat wordt langzaam opgebouwd naar €700.000, door onder andere een subsidie van het Fonds Culturele Infrastructuur.

BONDSSEC ALS OPSLAG-PLAATS VOOR MATERIAAL

We kunnen het niet over ons Bondssec hebben zonder even stil te staan bij de hopen materiaal die in de kelders opgeborgen liggen. Vandaag liggen er, verspreid over de twee kelders, een vijftigtal tenten, excursiemateriaal en spelmateriaal. Dat wordt allemaal gratis ontleend en doorheen het jaar klaargestoomd voor de kampenzomer. Ook dit doen we al sinds het begin, en de problemen van toen blijven helaas herkenbaar. In 1979 was de situatie van een ander kaliber, zoals in het Jubileumboek beschreven wordt: "Het secretariaat was herschapen tot een 'materiaal-puinhoop', de grond lag bezaaid met rottende tenten en schimmelcultuurkookpotten stonden omgekeerd opgestapeld. Na ettelijke werkdagen konden nog slechts drie degelijke tenten gevonden worden." De noodzakelijke aankoop van oude legertenten zou uiteindelijk het 'faillissement' van de BJN betekenen. Tegenwoordig is het gelukkig zó dramatisch niet meer, maar de kampenzomer gaf de matras elk jaar zoveel werk, dat er in 2022 een motie werd voorgesteld om er een Materiaalteam van te maken.

1995<

Het Bondssec in Gent wordt het 'kloppend hart van de nationale bondswerking'. Het personeel werkt er en er komt steeds meer volk over de vloer om onder andere tijdschriften te produceren of te vergaderen. Intussen wordt er hier en daar wat opgeknapt, maar de verhuurder weigert grote en noodzakelijke herstellingen.

2004

Met een knalruif wordt afscheid genomen van het oude bondssecretariaat. In het nieuwe Bondssec duiken er hier en daar problemen op door de DIY-manier van de verbouwingen.

2000

Na het opbouwen van financiële reserves kan de JNM zich eindelijk een eigen stek veroorloven, een paar honderd meter verderop. Na verbouwingen is het eind 2001 klaar voor gebruik, eind 2003 volgt een plechtige opening. Eindelijk kan het kampmateriaal naar Gent terugkeren.

2009

Er vindt een eerste vergadering plaats om de staat van het Bondssec en de nodige verbouwingen te bespreken. Het grootste struikelblok: de financiën.

2015

Cornelis (met Inhout als partner) wordt vastgelegd als aannemer. Op 11 mei starten de renovatiewerken officieel, na 3 jaren wikken en wegen en zoeken.

2014

De bouwaanvraag wordt officieel goedgekeurd en de verhuis naar het Lousbergsgebouw van Stad Gent begint.

2016

In april zijn de werken ver genoeg gevorderd om vrijwilligers de eerste schilderwerken te laten doen. Omdat de werkdagen niet toekomen, wordt in de zomer een week lang Verbouwkamp georganiseerd. Op zondag 11 september werd het gerenoveerde Bondssec plechtig geopend.

DE VERBOUWINGEN, EEN PROJECT VAN LANGE ADEM

In 2009 werd er een eerste keer samengezeten over de staat van het Bondssec, want het was duidelijk aan vernieuwing toe. Moeilijke discussies en onvoldoende geld lagen aan de basis van een zoektocht naar (meer) sponsors. We kwamen misschien in aanmerking voor een culturele subsidie, maar daarvoor moesten we kunst in het Bondssec integreren. Gelukkig was er Louize Perdieus, die het Bondssec meteen een kunstzinnig uitzicht gaf. Andere belangrijke namen zijn Nikolai Demeulder en Pepijn Boeraeve;

zij droegen zoveel bij aan de verbouwingen dat twee zalen van het vernieuwde Bondssec naar hen werden vernoemd! Wat is er eigenlijk allemaal veranderd? Pepijn Boeraeve legt uit dat het gebouw an sich al een goede structuur en indeling had. Zoveel is er dus niet veranderd, enkel de Nikolai (nu een vergaderruimte) herbergde vroeger 2 ruimtes, waarvan eentje met een paar archiefkasten en plaats voor 3 mensen om te vergaderen. Meer was niet toegelaten, want de vloer zou wel eens kunnen inzakken... Verder is vooral de grote zaal van de keuken gescheiden en is er bij de achterste

kelder vanuit de keuken een trap naar de kelder bijgekomen, waardoor het materiaal niet langer langs de tuin door de grote zaal en langs de keuken naar de inkom moet. Toen dit alles door de aannemers was afgewerkt, kwamen de vrijwilligers in beeld: er moest nog worden geverfd, versierd, gekuist... Tijdens een legendarisch Verbouwkamp in de zomer van 2016 werden al die zaken aangepakt. Dat kamp viel midden in de Gentse Feesten, maar dat bood natuurlijk wel een ideale combinatie van inspanning en ontspanning...

Bondssec vlak na de verbouwingen

BLIK OP DE TOEKOMST

En nu? Waar gaan we met ons Bondssec naartoe? Uiteraard is er nog werk aan de winkel, dat is er altijd. We willen graag iets maken van onze tuin en misschien ooit de muizen uit de achterste kelder verdrijven. De zelfgebouwde houten kasten hebben eens een likje olie of vernis nodig en het vocht in de kelder blijft onze tenten bedreigen. Toch biedt het een mooie habitat voor de blaps, een kever die regelmatig in de kelders wordt gespot. Na zoektochten, vele verhuizen en nooit eindigende verbouwingen, hebben we met de JNM eindelijk een eigen, (ongeveer) afgewerkte stek. Het is een uitvalbasis voor zowel personeel als vrijwilligers en geeft de JNM zichtbaarheid en gezelligheid. Op naar de volgende vergadering, werkdag, blok, maandagavond of wat jou dan ook tot op het Bondssec brengt!

Meer weten? Lees dan zeker eens het Jubileumboek van de JNM!
jnm.be/nl/geschiedenis
 Met extra dank aan Pepijn Boeraeve.

IN GESPREK MET MYRIAM DUMORTIER, DE EERSTE VROUWELIJKE BONDSVOORZITTER VAN JNM

DOOR Emma De Backer

Voor ons 40-jarige jubileum doken we met enkele JNM'ers in de archieven op zoek naar oude sokken met straffe verhalen. Eén figuur bleef niet onopgemerkt: Myriam Dumortier, onze eerste vrouwelijke bondsvoorzitter, met nog steeds een groot hart voor JNM. We gingen met haar in gesprek.

Myriam neemt ons mee naar een parkje in de buurt dat ze zelf heeft aangelegd, het Reigerspark. "We hebben hier met een paar vrijwilligers jaren aan gewerkt", vertelt ze. "Dat heb ik te danken aan JNM. Leren organiseren en dingen op poten zetten met vrijwilligers. Iedereen draagt bij wat die kan bijdragen."

"Ik ben pas in JNM gekomen toen ik het middelbaar zat", begint Myriam als we vragen naar haar JNM-carrière. "Mijn biologieleerkracht organiseerde excursies en voor mij ging er een hele wereld open. Ze zei:

"jij moet bij de BJN!" Dat deed ik. Kort nadien fuseerden we tot JNM". Myriam kwam bij JNM Kortrijk terecht en voelde zich daar meteen thuis. Wekelijks met de fiets of te voet op excursie en in geen tijd was ze ook betrokken bij de organisatie van de afdeling en werd ze voorzitter van JNM Kortrijk. Toen ze in Gent studeerde, leerde ze de nationale werking kennen en werd verantwoordelijk voor de Euglena. Haar laatste jaar, 1988, sloot ze af als bondsvoorzitter. "Dat was wel de gewoonte toen. Je draaide enkele jaren mee als vrijwilliger en als je op het einde

**OVERDAG WERKEN
AAN MIJN DOCTORAAT,
'S AVONDS TOT LAAT OP
HET BONDSSECRETARIAAT
EN DAN NOG OP CAFE!**

doorhad hoe het in elkaar zat, eindigde je als bondsvoorzitter". Over de leeftijdslimiet bij JNM is Myriam positief. "Ik vind dat de kracht van JNM", zegt ze. "Dat houdt je organisatie jong en geeft ook kansen aan nieuwe mensen". Wanneer we vragen naar haar ervaringen als bondsvoorzitter, horen we

ook enkel lovende dingen. "Ik vond dat fantastisch. Overdag werken aan mijn doctoraat, 's avonds tot laat op het bondssecretariaat en dan nog op café!" We lachen dat dat nog niet veranderd is. "Maar het was wel intensief",

voegt ze eraan toe. "Toen ik de sleutel teruggaf op het einde van het jaar was ik opgelucht, terug wat ademruimte. Mijn doctoraat ging nadien een stuk vlotter", besluit ze lachend. Tijdens Myriams jaar als bondsvoorzitter lag er een belangrijk thema op tafel: leeftijdsuitbreiding. Je kon toen pas vanaf 12 jaar bij JNM, maar dat jaar werd de piepwerking opgericht. "Dat heeft JNM natuurlijk wel veranderd", zegt Myriam. "Als jeugdbeweging heb je een grotere verantwoordelijkheid en daar moet je energie insteken".

Bondsvoorzitter zijn in de jaren '80 valt niet te vergelijken met nu, dat wordt tijdens het gesprek wel duidelijk. Met onze smartphone dichtbij proberen we het ons voor te stellen, aan het roer staan van JNM, zonder internet of GSM. Al vond Myriam daar wel oplossingen voor. "Ik zei gewoon dat ik elke maandagavond op het bondssecretariaat zou zitten. Daar stond ook één telefoon. Als ze mij nodig hadden, wisten ze mij te vinden." JNM focuste in die beginjaren vooral op natuurstudie, al staken ook milieuthema's

snel de kop op. Myriam vertelt over een van de eerste milieu-acties: 'Pollution Art'. "De etalage van het bondssecretariaat werd gevuld met petflessen om plasticvervuiling aan te klagen. De voorbijgangers keken nogal". Beheerwerken in natuurgebieden - zoals werkkampen in de Gulke Putten - waren er ook al, maar niet zo vaak in samenwerking met Natuurpunt als nu. "Organisaties als Wielewaal en Natuurreservaten bezaten toen niet zoveel natuurgebieden. In Kortrijk hadden we enkel De Gavers. Dat

is sterk veranderd doorheen de jaren". De tijden zijn veranderd en we staan voor grote uitdagingen, bevestigt ook Myriam. "De klimaatcrisis en biodiversiteitscrisis zijn vandaag erg voelbaar."

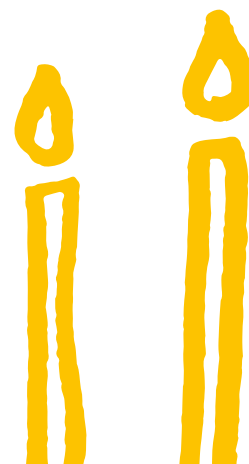
**JNM HAAR
ROL WORDT
ALLEEN MAAR
BELANGRIJKER**

Volgens haar heeft JNM daar zeker een rol in te spelen. "We moeten meer dan ooit stilstaan bij deze uitdagingen. De uitspraak 'think global, act local' bestond bij ons al, maar is nog steeds relevant. Met JNM zijn we altijd goed geweest in het bredere plaatje snappen. De link met landbouw

en economie, bijvoorbeeld. Dat moeten we blijven doen. En andere jongeren daarin meetrekken. JNM haar rol wordt alleen maar belangrijker". Myriam haar vastberadenheid werkt aanstekelijk. We zijn weer allebei overtuigd van het belang van onze beestige jeugdbeweging. Haar mooiste JNM-herinnering? "Met z'n zessen in een tweepersoonstent slapen midden in het bos. De tent was onze slaapzak. Het miezerde, het vroom en we hoorden de hele nacht bosuilen. We hebben ons zo hard geamuseerd, ik ga dat nooit vergeten."

Wist je dat...

... er tussen 1992 en 2003 een kustwerkgroep (KWG) enorm gebloeid heeft binnen JNM: er was een golfbekerproject, verschillende excursies en kampen, een volledig apart bestuur én ook de kust-afdelingen profiteerden daarvan, ook zij hadden toen hun gloriejaren. Sinds 2003 werd de kustwerkgroep afgevoerd en werd er enkel nog een kustwerkgroepverantwoordelijke aangesteld. Het is al de tweede keer in de JNM-geschiedenis dat dit gebeurt: de KWG is 2 keer opgericht en ook al 2 keer afgeschaft.

40 JAAR JNM, KLOPT DAT WEL?

DOOR Rohan Meerhaeghe

Je hebt het ondertussen al door, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu bestaat 40 jaar. 40 jaar aan zotte zomerkampen en inhoudelijke activiteiten, 40 jaar aan knalfeestjes en verhitte debatten op algemene vergaderingen. Maar is dat wel zo? Er rijzen ook een paar stemmen die dat hele verhaaltje in twijfel trekken...

DE 'OFFICIËLE' DATUMS

Zelfs op het vlak van officiële datums bestaat er geen consensus. Als we de bezielers van Nazo40 mogen geloven, is JNM opgericht op 16 april 1983. Dan mag JNM in 2023 inderdaad 40 kaarsjes uitblazen. Die datum is gebaseerd op het jubileumboek 50 JAAR JEUGDBOND: Excursie vertrekt!^[1] Dat boek werd uitgegeven ter ere van het 50-jarig bestaan van een natuurgeoriënteerde jeugdbond in België. In dat boek kan je alles lezen over onze geliefde jeugdbond JNM, en onze voorgangers. Zo spreken ze over de oprichting van de Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie (BJN) in 1959. Opmerkelijk genoeg is dat boek ter ere van het 50-jarig bestaan al in 2008 uitgegeven, een jaar te vroeg dus. Nu duidelijk is dat de uitgevers van het jubileumboek niet bijzonder goed waren in jaren tellen, kunnen we onze blik op het meest officiële bewijsmateriaal werpen. De kruispuntbank van ondernemingen (KBO), de federale overheidsdienst die de databank met gegevens voor alle Belgische verenigingen beheert, houdt natuurlijk ook de oprichtingsdatum van alle verenigingen bij. Op de pagina voor JNM^[2] kan je terugvinden dat we zijn opgericht op 4 mei 1970, meer dan tien jaar vroeger dan het jubileumboek beweert.

EEN GETUIGENIS

Bovendien is er zelfs een getuige die ten tijde van de zogenaamde

Gegevens van de geregistreerde entiteit	
Algemeen	
Ondernemingsnummer	0413 850 488
Status	Actief
Rechtsvorm	Normale vennootschap
Declaratiedatum	4 Mei 1970
Naam	Jeugdbond voor Natuur en Milieu vzw Rechts in het Register, sinds 28 december 2004
Afsluiting	J.N.M. Rechts in het Register, sinds 21 april 1983
Adres van de zetel	Kruispuntbank voor Ondernemingen 1000 Oude Rechts 28 december 2004

W IN WERKELIJKHEID BESTAAN WE AL 53 JAAR, LATEN WE DAT DUS VIEREN!

fusie actief was in JNM. Voor diens eigen veiligheid wenst de getuige anoniem te blijven, maar een kort interview was wel mogelijk. De getuige houdt halsstarrig vol dat JNM niet kan opgericht zijn in 1983, want tijdens die jaren was die zelf het meest actief. "Het kan echt niet dat JNM toen pas 'JNM' was, want er waren al zo veel typische JNM-gewoonten ingeburgerd. Zo aten we op kamp al overwegend vegetarisch, al was er in die tijd meestal wel nog een kleinere pot voor de vleesliefhebbers. Elk jaar vond er een congres plaats, met heftige debatten op de algemene vergaderingen, zotte excursies en zalige feestjes". Het merendeel van wat JNM uniek maakt, was dus al goed ingeburgerd, en dat kan echt niet het geval zijn als de fusie pas in 1983 plaatsvond. Het officiële jaartal van 1970 klikt dan een pak logischer, maar daar willen de

huidige JNM'ers niet naar luisteren. Dit artikel dient dus als noodkreet. Een noodkreet om naar rede te luisteren, want de hele heisa rond het 40-jarig bestaan van JNM is volledig onterecht. In werkelijkheid bestaan we al 53 jaar, laten we dat dus vierien!

Bronnen
 [1] '50 JAAR JEUGDBOND: Excursie vertrekt!', 2008, Jeugdbond voor Natuur en Milieu
 [2] Kruispuntbank voor ondernemingen: <https://kbopub.economie.fgov.be/kbopub/toonondernemingsps.html?ondernemingsnummer=413892466> geraadpleegd op 11/08/2023
 [3] Anonieme oude sok

Schermfoto van de infopagina over JNM van het KBO

Foto van de getuige, om de veiligheid van de persoon in kwestie te waarborgen, is de foto onherkenbaar gemaakt.

JNM WINKEL

AL **40** JAAR ZIEN WE ZE VFLIEGEN

Pentax Up

120€

FAQ: OUDE SOKKEN

DOOR Jef Hendrix

Kijk, dit zijn grijze haren. Jonkies als jullie kennen dat nog niet. Maar eens de zesentwintig gepasseerd, duiken ze echt overal op. Het is een onvermijdelijk onderdeel van het oude sokkenbestaan. Het lijkt ver van je bed en je kijkt er niet naar uit, maar ooit wacht jou hetzelfde lot. Ik kan je geruststellen. In tegenstelling tot wat de machthebbers (het bestuur) je willen doen geloven, is het leven als oude sok best prettig.

Velen onder jullie hebben nog nooit een oude sok van dichtbij gezien en zitten vol vragen voor deze bijna goddelijke wezens. Ik daal even af uit het hiernamaals om te antwoorden op de vragen die JNM'ers het meest stellen aan oude sokken.

IS ER LEVEN NA JNM?

Ja.

KON JE JNM GEMAKKELIJK LOSLATEN?

Na jarenlang mijn nikkel afdraaien, voelde ik dat het stilaan tijd was om af te ronden. Het was tijd voor een welverdiend en deugddoend pensioen. Ooit zal je dat zelf begrijpen, wanneer je op leeftijd komt. JNM loslaten ging dus vrij gemakkelijk. JNM heeft het blijkbaar wel moeilijker om mij los te laten. Twee jaar later komen ze nog altijd aan mijn mouw trekken omdat ze zelf de Euglena niet gevuld krijgen en nu zit ik hier alweer een pagina vol te zeveren.

WAARMEE VUL JE JE DAGEN?

Dit is een klassieke vraag voor een oude sok. Populair geloof is namelijk dat na het oude sokkenritueel het zwarte gat van verveling en gemis volgt, maar niets is minder waar. Geloof het of niet, maar er zijn tal van andere leuke activiteiten om jezelf te entertainen. Zo kan je bloemschikken, borduren, sudoku's maken en af en toe eens goed doorzakken op een bingoavond. Kortom, sinds JNM gedaan is, is er eindelijk weer tijd voor al die vergeten passies.

WELKE KLEUR HEBBEN ATOMEN?

Die vraag kan je herleiden tot het volgende vraagstuk: "Stel, Patrick is zo groot als een elektron en woont op een atoomkern, wat ziet Patrick dan rondom zich?" Helaas heeft Patrick me een fout telefoonnummer gegeven, dus ik kan het hem niet vragen.

HOE ZIET DE WERELD ERUIT BUITEN HET BONDSSEC?

Net als velen onder jullie, was ik een vooraanstaand lid van de orde der

bondssectrollen (een bende JNM'ers die je op ieder moment op het bondssec kan vinden). Maar toen ik te oud werd en met al mijn bezittingen de deur uitgestuurd werd, moest ik me op onbekend terrein wagen. Na wat onzeker heen en weer lopen tussen frituur Louiss en het café van Nazif, waagde ik me verder van het bondssec dan ik ooit was geweest. Wat ik daar zag, deed me mijn ogen openen. Een prachtige wereld valt te ontdekken eens je 26 bent. Ik wil nog niet te veel verraden, dus dit is slechts een kleine greep uit de dingen die bestaan op de wereld: piano's, gletsjers, slanke diksprietblindwantsen, quesadillas, ondergrondse parkings.

WAT MIS JE HET MEEST AAN JNM?

Sappige gesprekken aan het kampvuur tijdens nerdy natuurstudiekampen.

WAT MIS JE HET MINST AAN JNM?

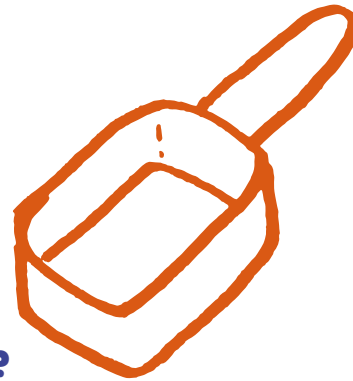
Gamellen.

IS HET WAAR DAT OUDE SOKKEN ZICH VOEDEN MET HET BLOED VAN JNM'ERS?

Dat is pure bangmakerij. Je moet niet alle complottheorieën geloven waarmee het bestuur je probeert schrik aan te jagen. Het is slechts een kleine minderheid van de oude sokken die dit doen. De meesten nemen genoeg met JNM'er-tranen.

HEB JE NOG VEEL CONTACT MET JNM'ERS?

Of je nu wilt of niet, JNM'ers zullen je altijd blijven achtervolgen. Dat leidt tot allianties als 'De natuur- en bierstudiewerkgroep', 'De eenzame zieltjes', 'vwz de Reefteef', 'De Ouwe Zakken' en veel meer. Ze laten je geen seconde met rust. Best vermoeiend voor mensen op onze leeftijd.

AMAI, GIJ ZIJT ECHT WEL OUD HE?

fok off kleuter

WELKE PRIVILEGES HEB JE ALS OUDE SOK?

Als je als oude sok toch nog langskomt bij een JNM-activiteit, is het belangrijk om te beseffen dat je privileges hebt. Je kan je leeftijd namelijk misbruiken om je leven aangenamer te maken dan dat van de JNM'ers. Een klassiek voorbeeld: patrouilletenten vol stinkers. Op zich is daar niks mis mee, maar op zekere leeftijd voel je niet meer de goesting om daartussen te kruipen. Als oude sok kan je je op dat moment permitteren om je eigen tentje mee te pakken. Niets beters dan lekker op je eentje te liggen stinken.

WAT IS DE ZIN VAN HET LEVEN?

Het is verstandig om dergelijke kwesties aan oude sokken voor te leggen. Zij hebben namelijk al meer tijd gehad om erover na te denken. Ik kan jullie dan ook het antwoord geven: kroketjes.

WAT VOOR OUDE SOK WORD JIJ?

Het getal van de duivel: 26. De leeftijd waarop je volle pot betaalt in cultuurcentra en bij de NMBS. En de leeftijd waarop je oude sok wordt natuurlijk. Maar het is toch vooral het NMBS-ding dat pikt. Sommigen onder ons zetten na dit kantelpunt hun leven verder alsof er nooit wat gebeurd is, anderen belanden in een ware after-JNM-crisis.

Hoe zal het jou vergaan? Onze redactie kon op basis van grondige observaties en empirisch onderzoek onze oud-JNM'ers onderverdelen in maar liefst 4 extreem objectieve categorieën. Doe nu mee met onderstaande flair-joepie-buzzfeed-quiz en vang een glimp van jouw toekomst (of heden) op!

DOOR Kato Van Bostraeten

DOOR Emma De Backer

WAT IS JOUW FAVORIETE KAMPKOSTJE?

- Falafel (maar wel op de juiste manier gebakken) (+1)
- De typische JNM-boterham (+2)
- Vleesjes (+0)
- Ik vond alles lekker (+3)

WAT DOE JE WANNEER JE NIET MET JNM BEZIG BENT?

- Ik ben altijd met JNM bezig (+3)
- Ik volg een barista-opleiding (+1)
- Ik volg motorrijlessen (+0)
- Pissebedden vangen en vogels spotten, maar dan zonder vervelende ini's (+2)

Wist je dat...

... er vroeger een wintercongres was in plaats van een zomercongres.
... een groot deel van JNM al sinds de jaren '80 vegetarisch was? Sinds 1991 werd besloten om alle JNM-activiteiten vegetarisch te maken.

WAT IS JE MOOISTE JNM-HERINNERING?

- Toen ik een diepgaande discussie kon voeren met een natuurling over de maatschappelijke en ecologische impact van de vleesconsumptie (+1)
- Toen ik samen met natuurling een beheeractiviteit mocht organiseren (+2)
- Toen we soep kregen van natuurling en daar zaten balletjes in (+0)
- Moet ik één kiezen?!? Ik heb alleen maar mooie herinneringen! (+3)

WELKE FUNCTIE NAM JE HET VAAKST OP TIJDENS JOUW JNM-JAREN?

- Chauffeur (+0)
- Feestjes en milieu-acties organiseren (+1)
- Excursieleider (+2)
- Bestuurder of Bovo (+3)

MIJN IDEALE PARTNER...

- Vraagt me ten huwelijk boven op de heuvel met het kruis bij boer Leemans (+3)
- Ziet in een oogopslag het verschil tussen een Icarusblauwtje en een vals blauwtje.
- Heeft een vintage koersfiets en/of een oorbel (+1)
- Leerde ik kennen tijdens het kleiduifschieten (+0)

WAT IS JE VOORNAAMSTE BEZIGHEID OP CONGRES?

- Excursies (+2)
- Achter de bar staan en TED-talks geven (+1)
- Ik organiseer het congres (+3)
- Bucht kopen in de Aldi (+0)

WAT IS JE DROOMJOB?

- Bij natuurling natuurlijk! (+2)
- Na een sabbat-jaar zou ik graag coördinator worden bij JNM (+3)
- Maakt niet zoveel uit, zolang ik er maar veel geld mee verdien. (+0)
- Is zowel op creatief als op intellectueel vlak uitdagend en bovendien maatschappelijk relevant (+1)

RESULTATEN

WAT VOOR OUDE SOK WORD JIJ? DE RESULTATEN

0-6 PUNTEN: HELEMAAL NAAR DE KLOTEN

Jij kan het JNM-bestaan met succes achter je laten. JNM was voor jou niets meer dan een simpele hobby. En toegegeven: die idealen zijn bedrog, want als je 26 bent dan doe je 't toch. Nu je niet meer omgeven wordt door judgy JNM'ers, kan je je helemaal laten gaan in een levensstijl die wat minder 'hippie' is. Jij geniet met volle teugen van die vrijheid en stort je met overgave in nieuwe bezigheden, zoals vissen of motorrijden.

Tip: Probeer af en toe toch nog eens met de fiets naar het werk te gaan (en nee, elektrische fiets telt niet)

7-12 PUNTEN: DE HIPSTER

Na de hippie-fase die je (mogelijks noodgedwongen) doormaakte tijdens je JNM-jaren, heb je nu het level der hipsters bereikt. Waarschijnlijk heb jij minstens één paar versleten witte sneakers van Europese makelij of goed doordragen Blundstones in je schoenenkast staan. De meeste dagen ben je terug te vinden in een koffiebar, wat gelukkig perfect te combineren valt met jouw telejob, doctoraat of kunstenaarsstatuut. Tenzij je ergens op een veld bio-prei aan het planten bent natuurlijk.

Tip: Jij hebt eigenlijk geen tips nodig, je bent al cool genoeg! Al had je die vierde espressomachine echt niet hoeven kopen...

13-18 PUNTEN: DE EEUWIGE NERD

Jij was al lid van Natuurpunt nog voor je je 26ste bereikte. Zowel jouw verleden als jouw toekomst zien er op dat vlak erg stabiel uit. Zelfs gewone reisjes met vrienden bestaan bij jou voornamelijk uit excursie-achtige wandelingen. Jij mist JNM nauwelijks, het was je toch al altijd vooral om de sprinkhanen te doen.

Tip: Een lief dat het verschil tussen een icarus- en een vals blauwtje niet kent, is misschien toch ook het overwegen waard.

19-24 PUNTEN: EEN EXISTENTIËLE CRISIS

Na je oudensokkenritueel loop je helemaal verloren. JNM was je volledige leven, en nu voelt het alsof je alles in één klap kwijt bent geraakt. Je bent dan ook in de eerste maanden/jaren na je afzwaaien nog regelmatig op het bondssec terug te vinden, telkens met een nieuw excuus. Je kan JNM maar niet loslaten en zou er alles voor geven om weer een paar jaar jonger te zijn. Wanhoop echter niet, na enige tijd zal blijken dat je ook na JNM nog een toekomst hebt.

Tip: Hou JNM in je leven door iets te beginnen met een bestuurder of personeelslid.

DORIEN EN HANNELORE

Dorien (22) uit afdeling Palieterland,
Hannelore (22) uit afdeling Gent West.

Waar kunnen JNM'ers jullie van kennen?

Alle goeie feestjes waar we dansten, als MWG'er (Dorien), JP'er (Hannelore), klimaatmarsen waar we bijna altijd waren, Soceco (project rond sociaal ecologische rechtvaardigheid)

Hoe hebben jullie elkaar leren kennen? Waar in de JNM zijn jullie elkaar tegengekomen?

Op cursus (BAC) natuurlijk :) de plek waar JNM'ers uit het hele land elkaar leren kennen en banden smeden voor het leven. Daarna bleven we contact houden en elkaar zien in de schoolvakanties, op JNM-activiteiten en op feestjes.

Waar of wanneer is de vonk overgeslagen?

Er wordt wel eens gezegd dat er al werd geflirt op cursus. Er is daar sowieso iets ontstaan, maar onze 16-jarige zelden dachten toen nog dat we jongens wilden kussen. Na de cursus gingen we terug naar onze ver uit elkaar gelegen afdelingen. In lange brieven en op de vaste JNM-feestjes vonden we elkaar terug. Als je die brieven nu terugleest, waren het onverhulde liefdesbrieven maar op dat moment zou geen van ons beide dat hebben toegegeven. Tot op congres aan zee (2018) waar het ontplofte. De laatste avond, achter de grote tent, in de brandnetels, denkend dat niemand ons zag :)

Hoe lang zijn jullie samen? Stand van zaken ;)

Op congres 2023 vier(d)en we een 5 jaar jubileum!!!! En we cohousen nu happy in een JNM-huisje!

Is het ontstaan van jullie relatie beïnvloed door bepaalde JNM'ers of bepaalde JNM-activiteiten?

Hannelore: Zeker en vast! Ik vond het aanvankelijk niet gemakkelijk om aan mezelf toe te geven dat ik verliefd werd op meisjes. JNM heeft in die acceptatie een grote rol gespeeld. Niet alleen de liefdevolle en zachte sfeer in JNM, maar ook en vooral de queerrolmodellen die er waren. Ik denk dat ze dit niet weten maar ik ben het (queer) KC waar ik in terecht kwam als BAC-stagiair hier oneindig dankbaar voor.
Dorien: Ja. Ontegensprekelijk. Ja. JNM was en is de fijnste plek om mensen te leren kennen. Congressen zijn heerlijk om samen te komen. En een aantal cruciale JNM-queerrolmodellen hebben ook een grote rol gespeeld.

Bepaalde JNM-gewoontes die jullie hebben meegenomen in jullie relatie?

Liefde geven aan iedereen en veranderingen blijven omarmen en aanmoedigen. Veel mensen om ons heen hebben. Lekker koken, zoals we als foers leerden.

Nog iets dat jullie willen delen?

We zullen veel JNM-baby's maken

JAN EN LINDE

Linde (20) en Jan (20), beide uit afdeling Poekebeek (en jarig op dezelfde dag!)

Waar kunnen JNM'ers jullie van kennen?

Linde: Nationaal, piepploeg, afdeling Poekebeek
Jan: Afdeling Poekebeek

Hoe hebben jullie elkaar leren kennen? Waar in de JNM zijn jullie elkaar tegengekomen?

We leerden elkaar kennen als ini op een afdelingsweekendje. Pas een aantal jaar later werd vriendschap meer. Op kamp is de vonk uiteindelijk overgeslagen!

Hoe lang zijn jullie samen?

2,5 jaar en bijna samenwonend ;)

Nog een leuk JNM-gerelateerd verhaal?

We vermoordden elkaar eens bijna om onze knuffels in het leven te houden in het leidingsspel. Update: we wonnen samen het spel ;)

JULIE EN MICHIEL

Michiel Bardyn (29) oude sok uit afdeling Roeselare en Julie Detavernier (27) oude sok uit afdeling Kortrijk

Waar kunnen JNM'ers jullie van kennen?

Michiel: huismeester van bondssec, lay-outer Euglena, lid van de PP, lid van de CP, lay-outer Bertram. Jobstudent kampenzomer '18 onder leiding van Scarlett <3, in de afdeling als normale secretaris en als 'humorsecretaris'.

Julie: voorzitter Kortrijk, ooit eens een jaartje insect (LOL), instructeur op HAC 2018 en momenteel personeel, organisator koersAV 2019

Hoe hebben jullie elkaar leren kennen? Waar in de JNM zijn jullie elkaar tegengekomen!

Op het provinciaal kamp van West-Vlaanderen 'BestFromTheWest' in De Panne 2017. Michiel passeerde toevallig met de fiets en deed een deel van het kamp mee. Ik zat in het KC van het kamp, als materiaalassistent samen met Ellen Bekaert. Ellen deed toen al verwoede pogingen om mij aan een lief te helpen en ook Michiel moest eraan geloven. 't Was met interviews houden om te zien wie de beste kandidaat was. Michiel scoorde toen al goede punten en beantwoordde de vragen positief. Bijvoorbeeld: 'ben je single?' en 'interesse in Julie?'

Waar of wanneer is de vonk overgeslagen?

Nazofiesta 2018, Michiel raapt alle moed (en drank) bijeen (na een datingperiode van acht maanden), om mij aan te spreken

voor een écht afspraakje en om eens te babbelen. Ervoor waren we steeds aan het twijfelen of we afspraken als vrienden of dat er toch meer in het spel was. Niet veel later spraken

we af in natuurpark Overmeers (op aanraden Oliver Mechtold <3) en de vonk sloeg over.

Hoe lang zijn jullie samen?

Op 9 oktober 2023 zal het vijf jaar zijn

Is het ontstaan van jullie relatie beïnvloed door bepaalde JNM'ers of bepaalde JNM-activiteiten?

Het provinciaal kamp van de Westies dus. Maar ook op Zeelandtocht zaten we naast elkaar op de bus. Verschillende JNM-feestjes waar we elkaar tegenkwamen. De toenmalige huisgenoten van Julie: Hannah en Maaïke Pyck, Elias Van Bruyssel, Floriaan D'Hulster en Aeneas Peeters. Dedapper waren altijd een luisterend oor na elke date en vroegen Julie de kleren van het lijf. Robbe Cool: die Julie mentaal steunde in de onzekere datingperiode. Nele Camps: die zorgde ervoor dat andere JNM'ers zich niet te veel gingen moeien en vragen stelden (LOVE U NELE). Oliver Mechtold: voor de tip om af te spreken in natuurpark Overmeers. Jan Vancoppenolle: steunde Michiel mentaal in de datingperiode

Bepaalde JNM-gewoontes die jullie hebben meegenomen in jullie relatie?

Veggie/vegan koken. Vogels kijken en natuurstudie op reis. Zaadbommen gooien in den hof/buurt en niet met de grasmachine maar met de zeis het gras onderhouden ;)

Nog een leuk JNM-gerelateerd verhaal?

Op een combi-startdag van JNM Kortrijk en JNM Roeselare wou Michiel eens indruk maken op mij. Dat deed hij door een appel in twee te breken met zijn blote handen. éél stoer!

Nog iets dat jullie willen delen?

Zonder JNM waren we nooit van 't straat geraakt ;)

JNM WINKEL

AL 40 JAAR PLASSEN VOSSEN OP EGELS

7,50€

WANNEER MORGEN DE ZON OPKOMT

DOOR Nicolaas Van der Burght

De toekomst is een beetje eng hé? Niemand weet wat er komen gaat, niemand weet hoe de wereld zal veranderen. We weten echter maar al te goed dat het zál veranderen. En ingrijpend zal veranderen. Dat maakt ons een beetje bang, een beetje triest, soms veel. Soms ook wanhopig, soms misschien hoopvol. Verandering is er altijd, verandering moet er zijn. Dat is oké. Wat er nu echter op til staat, is ongezien. Overall ecosystemen die degraderen. Een globaal klimaatstelsel in transitie. Democratieën aan het wankelen. Technologische innovaties van bedenkelijk allooi, zoals AI, ggo's, gezichtsherkenning...
Wat moeten we daar toch allemaal mee?

In al deze onzekerheden kunnen we wel nog ergens van op aan: wij mensen zorgen voor elkaar, organiseren ons, praten met elkaar en zoeken oplossingen. Voor mij is onze jeugdbond altijd al heel belangrijk geweest. Ik denk voor veel

mensen. Het is altijd al een plek geweest waar we samen zijn. Samen dingen organiseren, samen de natuur in, samen spelen en samen vieren. Dit doen, helpt ons enorm om te kunnen omgaan met alles wat we te verduren krijgen. Iedereen worstelt met zijn eigen besognes. Daarnaast kunnen al de onzekerheden en enge toekomstbeelden al eens wegen op ons gemoed, en onze goesting. Soms wordt het donker in ons hoofd. Maar als we samen zijn, wordt dat net iets minder zwaar. Wat er ook op ons afkomt, in de JNM zullen mensen er voor elkaar zijn, op elkaar vertrouwen en vriendschappen voor het leven smeden. Dat is voor mij essentieel. We kunnen die duisternis enkel het hoofd bieden als we doen wat mensen altijd al deden: samen zijn, en vertrouwen op elkaar. Onze kleine jeugdbeweging is daar voor mij de ideale plek voor.

WAT ER OOK OP ONS AFKOMT, IN DE JNM ZULLEN MENSEN ER VOOR ELKAAR ZIJN

de onderdrukking van mensen. Hierdoor is het in zijn huidige vorm onmogelijk houdbaar. Maar, het zal niet zomaar vanzelf veranderen! Om een systeem in beweging te krijgen moet er verzet zijn. Dit verzet moet, jawel, georganiseerd worden. Naast het verzet, is het ook aan ons om het nieuwe systeem te organiseren. Het is belangrijk dat we die nieuwe manier van samenleven nu al beginnen vormgeven en nadenken over hoe we dan wel willen dat het systeem werkt. Een volk dat zich kan organiseren is weerbaar, sterk en adaptief. We moeten dat dus leren, en oefenen. Dat doen we volgens mij in de JNM wel redelijk goed. We zetten bijvoorbeeld piepkampen op touw, en fuiven (ook wel algemene vergadering genoemd). Maar, ook al acties, die helpen een duurzame toekomst

wat dichterbij te brengen (zie ander artikel ;)). Iets softs als een mars of een stickeractie*, of een ruigere en ongehoorzamere actie zoals een bosbezetting. Wat er in de toekomst ook nodig zal zijn, ik ben er zeker van dat in de JNM cruciale vaardigheden tot ontwikkeling komen. Deze vaardigheden zullen zeker en vast hun bijdrage leveren aan de maatschappelijke omslag naar een duurzamer model!

AANDACHT

Ik denk dat een duurzame samenleving enkel mogelijk is als we terug met

z'n allen de natuur weer écht leren kennen (en de mens is ook een dier, dus onszelf ook terug leren kennen:)). Leren kennen, maar ook terug leren liefhebben. Waarom denk ik dat? Wat je kent, en graag ziet, zal je beschermen. Met deze aandacht zouden we ons veel meer bewust zijn van de kwetsbaarheid van de ecosystemen waar we zo afhankelijk van zijn. We zouden veel meer zien wat er aan het gebeuren is met onze Aarde. Als we dat echt zien en voelen, zal het plots veel vanzelfsprekender zijn om zorg te dragen voor haar en overmatige consumptie achterwege te laten. Dat is volgens mij nodig. Omdat alles wat we hebben, van de Aarde komt (de wet van behoud van massa zegt dat materiaal niet uit het niets gecreëerd kan worden, dus zonder natuurlijke hulpbronnen ook geen menselijke productie), en alles wat we niet meer nodig hebben terug naar haar gaat. Telkens wanneer we iets gebruiken, iets consumeren, iets ontginnen, ledigt dat de reserves, beschadigt dat mogelijks een ecosysteem, en wordt er broeikasgas uitgestoten. Nu zijn we op de grenzen aan het botsen van al die beschadigingen. Om de effecten van onze extracties en afvallozingen écht onder ogen te kunnen zien, en écht in rekening te brengen, hebben we veel meer aandacht

nodig voor de natuurlijke systemen. Die aandacht, die hebben we in de JNM wel al een goeie klets meer dan de doorsnee Vlaming! De natuur is voor ons veel meer een thuis, een vriend, een metgezel. In de JNM leren er elk jaar honderden kindjes wat je moet doen als je geneteld bent, waarom er zoveel bramen zijn, en dat de pannenkoekenplant (niet de kamerplant!) eigenlijk tóch niet naar pannenkoeken smaakt. Al spelenderwijs leren zij hun niet-menselijke vrienden kennen en graag zien.

TEGENDRAADS

We hebben nog een voordeel voor de toekomst in de JNM! Het staat zelfs in onze visietekst: Ongebonden ... en een beetje tegendraads In de JNM kunnen we ten volle een beetje tegendraads zijn. Voor mij was het lang als thuiskomen, waar dat op andere plekken niet kon: eindelijk een omgeving waar ik gewoon een beetje m'n eigen rare zelf kon zijn, gewoon op mijn gemak een beetje anders kon zijn! Dat is echt heel waardevol. Dit tegendraads zijn, anders durven zijn, doen en denken. Hier is er de ruimte om creatief na te denken, en zo kunnen we

beter nieuwe grote en kleine problemen oplossen. We ontsnappen een beetje aan het kuddegevoel, dat telkens dezelfde ideeën en gedragingen in stand houdt. We zijn dus goed bezig! :) We zorgen voor elkaar en vieren samen het leven.

We organiseren ons: we leveren zowel onze bijdrage aan het verzet, als een beetje aan het

nieuwe systeem, aan een nieuwe vorm van samenleven. Daarnaast durven we ook onszelf te zijn, en de dingen anders aan te pakken, anders te kijken naar de wereld. Daardoor ben ik hoopvol gestemd en ervan overtuigd dat de JNM belangrijk is voor onze toekomst. Wel mag het allemaal ook nóg wat meer zijn, want de problemen zijn groot en de tijd dringt!

WEES SAMEN, HEB LIEF! ORGANISEER U! DURF!

Wist je dat...
... bij de wielewaaljongeren jongens en meisjes gescheiden waren.
... de volgende werkgroepen ooit hebben bestaan: paleontologische werkgroep (fossielen) en hydrobiologische werkgroep (alles in en rond zoetwater).

ORGANISEREN

Het is dringend nodig dat we transformeren naar een duurzame samenleving. Het huidige systeem is in grote mate gebaseerd op de ontginning en degradatie van onze natuurlijke hulpbronnen, en op

*Stickeracties natuurlijk enkel met anonieme, politiek geladen, stickers, en niet met onze eigen JNM-stickers! Daar krijgen we dan een boete voor van tijd tot tijd en da's een beetje stom. Misschien moeten we eens speciaal stickers maken om illegaal te gaan plakken naast de doorsnee JNM-stickers, die voor op je fiets of koelkast zijn?

HELP DE JEUGDBEWEGINGEN AAN EEN PLEKJE OP DE INVENTARIS IMMATERIEEL ERFGOED!

Deze Euglena zit bomvol met de geschiedkundige parels van onze geliefde jeugdbeweging. En hoewel er vaak gezegd wordt dat er bij JNM heel veel verandert op heel korte tijd, is het jullie ongetwijfeld opgevallen dat veel zaken in essentie toch ook hetzelfde blijven. De JNM zit tjokvol van tradities en gebruiken... Zo'n gebruiken zitten in ons en hebben de kracht om een gemeenschap te verbinden. Ze zijn niet tastbaar, maar worden wel doorgegeven van generatie op generatie omdat we ze belangrijk of waardevol vinden. We noemen ze ook wel... immaterieel erfgoed! Wie denkt aan tradities en gebruiken binnen JNM, denkt bijvoorbeeld aan het oudesokkenritueel op congres, liedjes zingen uit het Barbertje, ontrouwe echtgenoot, kampkaartjes en beerputten schrijven, de bonte avond... Al die fantastische JNM-eigenaardigheden behoren dus ook tot het immaterieel erfgoed.

JNM wil samen met alle andere jeugdbewegingen deze tradities blijvend ondersteunen en ervoor zorgen dat ze nog lang blijven bestaan. Daarom zetelen we in de werkgroep 'Jeugdbewegingen en erfgoed'. Momenteel werken we aan een aanvraag om de jeugdbewegingen te laten opnemen op de 'Inventaris Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed'. En zeg nu zelf, is er een betere plek en een beter moment dan ons 40-jarig jubileum om jullie aandacht te vragen voor het immaterieel erfgoed dat binnen de Vlaamse jeugdbewegingen aanwezig is?!

We zijn ervan overtuigd dat onze Vlaamse jeugdbewegingen een plek op deze lijst verdienen. Vind jij dat ook?

Steun onze aanvraag door het formulier in te vullen via de QR-code. Je kan er ook je favoriete JNM-herinneringen delen, en beschrijven wat JNM voor jou betekent of betekend heeft. Wie weet wordt jouw uitspraak of ervaring wel vereeuwigd in ons aanvraagdossier en draag je zo bij aan de vereeuwiging van onze geliefde JNM-tegendraadsheid!

STEUN ONZE
AANVRAAG!

Duik je liever aan je computer in JNM-herinneringen, dan kan je deze link gebruiken: <https://t.ly/Mw2uK>

JNM WINKEL

AL **40** JAAR
SMEREN WE
BOTERHAMMEN
MET
CHOCO

12,80€

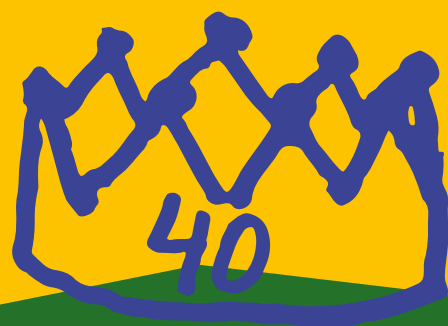

**MAAK
EEN**

**EN
WIN!**

EEN SUPER COOLE PRIJS

**DRAAG JE KROON NAAR NAZO40
OF
POST EEN FOTO ONLINE
MET #NAZO40**

VOLZET

0.10.2023

NAZO40

IN DE VOORUIT

VOLZET